

Η Τέχνη ως Κριτική της Ζωής
Ερευνητική Εργασία Β' Λυκείου
Μουσικό Σχολείο Αγρινίου
2015 – 2016

Η Τέχνη ως «Κριτική της Ζωής»¹

Με δεδομένο το ότι «το έργο οποιουδήποτε σπουδαίου καλλιτέχνη ... χαρακτηρίζεται (άμεσα ή έμμεσα) από ‘την επιθυμία να εξαλείψει τα ανθρώπινα σφάλματα, να καθάρει την ανθρώπινη σύγχυση και να απαλείψει την ανθρώπινη δυστυχία’ ... [ενώ] περιέχει πάντοτε σχεδόν μια διαμαρτυρία για την κατάσταση των πραγμάτων και επομένως ... προσπάθεια [από την πλευρά των καλλιτεχνών] να αναμορφώσουν τις αντιλήψεις μας ... να μας εκπαιδεύσουν, ώστε να διακρίνουμε την ομορφιά και να κατανοούμε τον πόνο ... να διαπλάσουν την ικανότητά μας να συναισθανόμαστε την κατάσταση των άλλων και να μας κάνουν, μέσω της θλίψης ή του γέλιου, να βρούμε μια νέα ισορροπία στις αντιλήψεις μας περί ήθους»² ξεκινάμε μέσα από αυτή την Ερ. Ερ. να αποδείξουμε τον παραπάνω ισχυρισμό με την έρευνα και τη μελέτη έργων τέχνης που θα επιλεγούν από τους μαθητές.

Η εργασία, συλλογικό προϊόν των μαθητών της Β’ Λυκείου του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου κατά το σχ. έτος 2015 – 2016, ασχολείται με:

1. την ποίηση.
2. την πεζογραφία.
3. το θέατρο.
4. τον κινηματογράφο.

και αντικατοπτρίζει το υπό διερεύνηση θέμα, δηλαδή το πως η τέχνη παρατηρεί, σχολιάζει και αλλάζει τη ζωή.

¹ Poetry; a criticism of life under the conditions fixed for such a criticism by the laws of poetic truth and poetic beauty. In “The Study of Poetry” (1880) by [Matthew Arnold](#)

² *Περί του Κοινωνικού Status*, Alain de Botton

3Κ

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Σταυρούλα Αλεξάκη

Ερευνητική Εργασία

23 Ιανουαρίου 2016

Η τέχνη και οι αλλαγές που έχει επιφέρει

Εισαγωγή

Στα πλαίσια της ερευνητικής εργασίας θα ασχοληθούμε με ποιες ανάγκες γεννούν την καλλιτεχνική δημιουργία αλλά και ποιοι τομείς έχουν επηρεαστεί από την τέχνη. Από την αρχή της δημιουργίας του ο άνθρωπος ένιωσε την ανάγκη να επικοινωνήσει τόσο με τους γύρω του όσο και με τον ίδιο του τον εαυτό. Την ανάγκη του αυτή ικανοποίησε μέσα από την τέχνη. Η τέχνη λειτουργεί ως «κριτής» έναντι των καταστάσεων της κοινωνίας που δεν γίνονται αποδεκτές από τον καλλιτέχνη και κατά συνέπεια από τον ίδιο τον πολιτισμό. Παρακολουθεί, αναλύει και στη συνέχεια κρίνει μεταβάλλοντας οριστικά την κοινωνία. Με λίγα λόγια φαίνεται ότι η τέχνη έχει επηρεάσει και συνεχίζει να επηρεάζει τον ανθρώπινο πολιτισμό.

Painter Jan Bakker At Work - Cornelis Vreedenburgh

Ποιες ανάγκες γεννούν την καλλιτεχνική δημιουργία;

Πολλοί είναι εκείνοι που υποστηρίζουν ότι η καλλιτεχνική δημιουργία είναι μια απόπειρα επικοινωνίας του καλλιτέχνη με τον έξω κόσμο. Έχουν διερωτηθεί όμως μήπως ο καλλιτέχνης αισθάνεται την ανάγκη να επικοινωνήσει πρωτίστως με τον εαυτό του, να συνδιαλαγεί με το εσώτατο «είναι» του, με αφορμή συγκεκριμένα βιώματα (πραγματικά ή ψυχολογικά) της ζωής του; Τα βιώματα του δεν μπορεί παρά να παρεισφρύνουν στο έργο του, λιγότερο ή περισσότερο μεταμφιεσμένα από τα καλλιτεχνικά μέσα που έχει στη διάθεσή του ο εκάστοτε καλλιτέχνης. Με το έργο τέχνης ο εκάστοτε δημιουργός εκφράζεται νοητικά, συναισθηματικά ή συνειρμικά, υπηρετώντας όχι τόσο την επιθυμία του να μεταδώσει συγκεκριμένα μηνύματα στους αποδέκτες του, όσο την εσωτερική του ανάγκη να μεταμορφώσει ένα προσωπικό του βίωμα, για να απελευθερωθεί από αυτό και να λυτρωθεί. Αν δηλαδή ένα έντονο βίωμα καθιστά δέσμιο τον δημιουργό, η καλλιτεχνική δημιουργία γίνεται το μοναδικό καταφύγιο που μπορεί να τον αποδεσμεύσει από το βίωμα που τον καταδυναστεύει. «*Η Τέχνη ξαναπλάθει ως λαθραίος Θεός τον κόσμο απ' την αρχή σχεδόν, μεταμορφώνοντας ό,τι μας απελίζει ως γνωστό και αδιάσειστο σε μια καταπραϋντική αβεβαιότητα*» δήλωνε η ποιήτρια Κική Δημουλά σε εκδήλωση που δόθηκε προς τιμήν της στο Αρσάκειο στις 14 Μαΐου του 1996, και ο υπαινιγμός για την πρόσκαιρη θεραπευτική δράση της τέχνης είναι σαφέστατος.

Ποιούς τομείς έχει επηρεάσει η τέχνη;

Η ποίηση, η ζωγραφική, το θέατρο και γενικότερα όλες οι μορφές τέχνης έχουν επηρεάσει τον κόσμο. Οι περισσότερες επαναστατικές μεταβολές συνοδεύονταν πάντα από την τέχνη. Από τη δική της πλευρά ασκούσε κριτική έναντι του κατεστημένου και κατάφερε μετά από αγώνες και προσπάθειες να επιφέρει αυτή την αλλαγή. Αυτό δείχνει την σαφέστατη επιρροή της στις πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές ανά τους αιώνες.

Ο ρόλος της τέχνης στη ζωή

Η κοινωνική αποστολή της τέχνης είναι αδιαμφισβήτητη. Ο Σεφέρης έλεγε ότι καλά έργα είναι «αυτά που νομοθετούν, εκείνα που θα μας διδάξουν». Αυτά τα έργα εκφράζουν τους αγώνες και τα συμφέροντα των λαών. Όταν, λοιπόν, η τέχνη αναφέρεται στο κοινωνικό σύνολο, πολιτικοποιείται. Εξάλλου, ο καλλιτέχνης, όπως και κάθε πνευματικός άνθρωπος, θα πρέπει να είναι πάνω από συμφέροντα και πάθη, να είναι οδηγός συνειδήσεων, κήρυκας του ηθικού και δημιουργός πολιτισμού και να συνθέτει τη θέση και την αντίθεση. Έτσι, ένας αληθινός και ολοκληρωμένος καλλιτέχνης μέσα από το έργο του εκφράζει ανώτερες μορφές πολιτισμού, θίγει τα «κακώς κείμενα», υμνεί το δίκαιο, καυτηριάζει το άδικο, το άσχημο, το υποκριτικό. Εξωτερικεύει τον εσωτερικό του κόσμο, παρουσιάζει στο κοινό τη δική του κοσμοθεωρία και επικοινωνεί μ' αυτό μέσω της δημιουργίας του. Υπηρετεί, τελικά, τον άνθρωπο, γιατί ο ανθρωπισμός είναι η υψηλότερη τέχνη, η μεγαλύτερη επιστήμη και η ουσιαστικότερη ηθική.

Πώς η Τέχνη συνέβαλε στην ανατροπή του κατεστημένου;

Ζωγραφική

Η Γαλλική Επανάσταση του 1789 ήταν μια κοινωνική επανάσταση που αποτέλεσε μία από τις πιο σημαντικές στιγμές στην ιστορία όχι μόνο της Γαλλίας, αλλά και όλης της Ευρώπης γενικότερα. Οργανώθηκε από την ανερχόμενη αστική τάξη, η οποία εμπνευσμένη από τα κηρύγματα των Διαφωτιστών και με κεντρικό σύνθημα το τρίπτυχο «Ελευθερία, Ισότητα, Αδελφότητα», θέλησε αρχικά να βελτιώσει την υπάρχουσα μοναρχία μετατρέποντάς την σε συνταγματική και όχι να την καταργήσει. Στην πορεία όμως, η μοναρχία καταργήθηκε και μετά από περιόδους τρομοκρατίας αλλά και οργάνωσης δίκαιου κράτους, η νεοσύστατη Δημοκρατία περνώντας δια πυρός και σιδήρου κατάφερε τελικά και επιβίωσε. Η γαλλική επανάσταση, γέννησε αυτόματα την ανάγκη της απεικόνισης και της εξύμνησης των γεγονότων που τη σημάδεψαν, την επέβαλαν και την καθιέρωσαν. Ήταν γεγονότα ύψιστης

σημασίας για το δυτικό κόσμο. Ο παλμός ήταν έντονος κι ο λαός αποφασισμένος. Σαν ποτάμι που μετά από αιώνες έσπασε το φράγμα και ξεχείλισε. Δεν υπήρχε γυρισμός. Ήταν έτοιμος να γράψει ιστορία, με αίμα και ... με χρώματα. Σε αυτό πρωτοστάτησε ο Γάλλος ζωγράφος Ζακ –Λουί Νταβίντ (1748 – 1825), συμμετέχοντας στα γεγονότα ως επαναστάτης και ως καλλιτέχνης. Άμεσα εμπλεκόμενος με το επαναστατικό κίνημα, αφιέρωσε όλη του την τέχνη στην υπηρεσία της επανάστασης. Πιστός στη νεοκλασική τεχνοτροπία, ακολουθώντας τις φόρμες που είχε διδαχτεί στη Ρώμη, «πάντρεψε» το μεγαλείο, την αυστηρότητα και την ευγένεια των ελληνικών και ρωμαϊκών χρόνων, με τις ιστορικές εξελίξεις και τα πρόσωπα της εποχής του. Οι ήρωες, δεν έρχονταν πια από το μακρινό παρελθόν, αλλά ήταν σύγχρονοι ομοϊδεάτες και συνοδοιπόροι του.

Ο όρκος του Σφαιριστηρίου - Ζακ –Λουί Νταβίντ

Μουσική

Η Εξέγερση του Πολυτεχνείου το Νοέμβριο του 1973 στην Ελλάδα ήταν η κορυφαία αντιδικτατορική εκδήλωση και ουσιαστικά προανήγγειλε την πτώση της Χούντας των Συνταγματαρχών, η οποία από τις 21 Απριλίου 1967 είχε επιβάλλει καθεστώς στυγνής δικτατορίας στη χώρα. Όπως κάθε σημαντικός αγώνας, πολιτικός ή κοινωνικός, η εξέγερση του Πολυτεχνείου συνοδεύτηκε από πολλά ξεχωριστά τραγούδια που άφησαν εποχή και χλιοτραγουδήθηκαν. Πριν και μετά την 17η Νοέμβρη, κατά την διάρκεια της δικτατορίας,

πολλοί σημαντικοί Έλληνες συνθέτες έγραψαν τραγούδια, που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως σπουδαία έργα τέχνης. Με στίχο δυναμικό και ρυθμό που σε ξεσηκώνει, τα τραγούδια αυτά σφράγισαν μία ολόκληρη εποχή και γενιά. Και φυσικά δεν παύουν να είναι διαχρονικά, και να μας αγγίζουν ειδικά στην δύσκολη περίοδο που διανύουμε. Ο Μίκης Θεοδωράκης είναι ίσως ο σπουδαιότερος εκπρόσωπος της μουσικής του Πολυτεχνείου, και όχι μόνο. Βαθιά πολιτικοποιημένος, ο Μίκης Θεοδωράκης, δραστηριοποιείται έντονα εναντίον της Δικτατορίας. Συλλαμβάνεται, φυλακίζεται και οργανώνει μεγάλες αντιστασιακές συναυλίες. Δεν σταματά καθόλου εκείνη την εποχή να συνθέτει και να στέλνει τα τραγούδια του στο εξωτερικό, όπου γίνονται γνωστά μέσα από την φωνή της Μελίνας Μερκούρη και της Μαρίας Φαραντούρη, κυρίως.

<https://www.youtube.com/watch?v=Q8lo9oxpiJ0>

Ο Μάνος Λοΐζος θεωρείται επίσης ένας από τους σημαντικότερους μουσικούς εκπροσώπους της εποχής και εκφραστής του πολιτικού τραγουδιού. Άλλωστε ποιος δεν έχει συνδέσει την φωνή του με τα τραγούδια του Πολυτεχνείου; Συνεργάστηκε με τον Μίκη Θεοδωράκη, και όχι μόνο, χαρίζοντας μας μερικά από τα ομορφότερα πολιτικοποιημένα τραγούδια.

<https://www.youtube.com/watch?v=xnFzF4ntfI>

Ποίηση

Η ποίηση, μία από τις δύο βασικές κατηγορίες του λόγου, του έμμετρου λόγου, έναντι του πεζού λόγου και του διαλόγου και κατ'επέκταση της λογοτεχνίας, ήταν ανέκαθεν δύσκολο να οριστεί και γι' αυτό έχουν δοθεί διάφοροι ορισμοί ανά τους αιώνες. Σύμφωνα με τον σημαντικό Αργεντινό συγγραφέα Χόρχε Λουίς Μπόρχες, «Ποίηση είναι η έκφραση του ωραίου, διαμέσου λέξεων περίτεχνα υφασμένων μεταξύ τους». Ένα από τα πιο γνωστά ελληνικά ποιήματα είναι η *Ιθάκη* του Κωνσταντίνου Καβάφη.

Κωνσταντίνος Καβάφης

«Ιθάκη»

Σα βγεις στον πηγαϊμό για την Ιθάκη,
να εύχεται νάναι μακρύς ο δρόμος,
γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις.
Τους Λαιστρυγόνες και τους Κύκλωπας,
τον θυμωμένο Ποσειδώνα μη φοβάσαι,
τέτοια στον δρόμο σου ποτέ σου δεν θα βρεις,
αν μόν' η σκέψις σου υψηλή, αν εκλεκτή
συγκίνησις το πνεύμα και το σώμα σου αγγίζει.
Τους Λαιστρυγόνες και τους Κύκλωπας,
τον άγριο Ποσειδώνα δεν θα συναντήσεις,
αν δεν τους κουβανείς μες στην ψυχή σου,

αν η ψυχή σου δεν τους στήνει εμπρός σου.
 Να εύχεσαι νάναι μακρύς ο δρόμος.
 Πολλά τα καλοκαιρινά πρωινά να είναι
 που με τι ευχαρίστηση, με τι χαρά
 θα μπαίνεις σε λιμένας πρωτοειδωμένους•
 να σταματήσεις σ' εμπορεία Φοινικικά,
 και τες καλές πραγμάτειες ν' αποκτήσεις,
 σεντέφια και κοράλλια, κεχριμπάρια κ' έβενους,
 και ηδονικά μυρωδικά κάθε λογής,
 όσο μπορείς πιο άφθονα ηδονικά μυρωδικά•
 σε πόλεις Αιγυπτιακές πολλές να πας,
 να μάθεις και να μάθεις απ' τους σπουδασμένους.
 Πάντα στον νου σου νάχεις την Ιθάκη.
 Το φθάσιμον εκεί είν' ο προορισμός σου.
 Αλλά μη βιάζεις το ταξίδι διόλου.
 Καλλίτερα χρόνια πολλά να διαρκέσει•
 και γέρος πια ν' αράξεις στο νησί,
 πλούσιος με όσα κέρδισες στον δρόμο,
 μη προσδοκώντας πλούτη να σε δώσει η Ιθάκη.
 Η Ιθάκη σ' έδωσε τ' ωραίο ταξίδι.
 Χωρίς αυτήν δεν θάβγαίνες στον δρόμο.
 Άλλα δεν έχει να σε δώσει πια.
 Κι αν πτωχική την βρεις, η Ιθάκη δεν σε γέλασε.
 Έτσι σοφός που έγινες, με τόση πείρα,
 ήδη θα το κατάλαβες η Ιθάκες τι σημαίνουν.

Η Ιθάκη είναι ποίημα διδακτικό, γραμμένο σε δεύτερο πρόσωπο για να γίνεται εντονότερη η αίσθηση της παραίνεσης του ποιητή προς τον αναγνώστη. Με τη χρήση του δεύτερου προσώπου το ποίημα κερδίζει σε αμεσότητα και ο κάθε αναγνώστης αισθάνεται πως το ποίημα απευθύνεται στον ίδιο. Το ποίημα αναφέρεται σε μία Ιθάκη διαφορετική από αυτή των ομηρικών επών. Ο ποιητής εκμεταλλευόμενος τον μύθο του Οδυσσέα προσπαθεί να μεταδώσει στους αναγνώστες πως κάθε άνθρωπος πρέπει να βάζει στόχους τη ζωή του και να προσπαθεί να τους κατακτήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Όπως ο Οδυσσέας για 20 χρόνια προσπαθούσε να φτάσει στον προορισμό του, την Ιθάκη, έτσι και εμείς πρέπει να παλεύουμε για να πετύχουμε τους στόχους μας.

Τελικά η τέχνη λειτουργεί ως κριτική ζωής;

Με βάση την έρευνα καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η τέχνη λειτουργεί όντως ως «κριτική της ζωής». Η τέχνη «παρακολουθεί» την ιστορική εξέλιξη της κοινωνίας και της ασκεί κριτική με αποτέλεσμα να τη μεταβάλλει και κατά συνέπεια να μεταβάλλει και τη ζωή μας. Η

τέχνη μεταβάλλει αλλά και μεταβάλλεται μέσα από τα γεγονότα που συγκλόνισαν την ανθρώπινη ιστορία.

Πηγές :

http://medlook.net.cy/Ψυχολογία/index.php?option=com_flexicontent&view=item&id=1916

<http://www.artmag.gr/articles/art-thinking/item/221-provlimatismos-enos-kallitexnikou-ergou>

http://latistor.blogspot.gr/2010/04/blog-post_9733.html#

<http://www.tralala.gr/afieroma-politechnio-tragoudia-pou-sfragisan-mia-olokliri-epochi/>

<http://www.sansimera.gr/articles/190>

<http://tetradiogallikon.weebly.com/eta-gammaalphalambdalambdaiotakappaeta->

[epsilonpialphanualphasigmataualphasigmaeta.html](http://tetradiogallikon.weebly.com/eta-gammaalphalambdalambdaiotakappaeta-epsilonpialphanualphasigmataualphasigmaeta.html)

<http://www.art22.gr/ζακ-λουί-νταβίντ-έδωσε-εικόνα-και-χρ/>

<https://el.wikipedia.org/wiki/Ποίηση>

Μπαμπίνιδες

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Σταυρούλα Αλεξάκη

Ερευνητική Εργασία

23 Ιανουαρίου 2016

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΩΣ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Στο πλαίσιο της ερευνητικής εργασίας, θα ασχοληθούμε με τον κινηματογράφο. Θα προσπαθήσουμε δηλαδή να τον εξερευνήσουμε ως κριτική της ζωής. Κύριος στόχος μας είναι η ανάλυση, αλλά και η σύγκριση της κωμωδίας και του δράματος. Μέσα από τις δύο αυτές ενέργειες μας δίνεται η δυνατότητα να διεισδύσουμε στην ουσία τους αντλώντας την πληθώρα προτερημάτων που αυτά προσφέρουν.

Ειδικότερα, ο ρόλος της κωμωδίας μπορεί να είναι περιορισμένος ως όργανο διασκέδασης και εκτόνωσης του άγχους για τους αποδέκτες της, αλλά έχει παρατηρηθεί η επιρροή της και σε άλλα κοινωνικά επίπεδα. Λόγου χάριν η δημοκρατία της αρχαίας Αθήνας θεωρείται ότι ενισχύθηκε μέσω έργων κωμωδίας που χρησιμοποιούσαν τη σάτιρα για να διακωμωδήσουν αρνητικά στοιχεία της κοινωνίας. Επί πρόσθετα, η κωμωδία, και κυρίως η σάτιρα, η οποία μας χαρίζει το γέλιο, μέσω της αρνητικής στάσης απέναντι σε πρόσωπα αλλά και σε καταστάσεις, μας βοηθούν να προβληματιστούμε πάνω σε αυτά.

Έπειτα, το δράμα μεταφράζεται σε θέματα βγαλμένα από τη καθημερινότητα με έντονα ζητήματα αυτής. Οι ταινίες δράματος στοχεύουν στο να παρουσιάσουν μια αληθινή ιστορία καθημερινής ανθρώπινης πόλης. Επιλέγει συνήθως κοινωνικά θέματα όπως ο αλκοολισμός, η τοξικομανία κ.α. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να ευαισθητοποιήσει τους ανθρώπους και να τους αποτρέπει από αυτά.

Από τη μία, η κωμωδία μας κάνει να γελάμε και να διασκεδάζουμε. Να ξεφεύγουμε από την καθημερινότητα, αλλά και να μας κάνει να προβληματιστούμε για διάφορα θέματα. Από την άλλη, το δράμα μας συγκινεί με τον τρόπο του και μας κάνει να κατανοήσουμε τα

προβλήματα που υπάρχουν γύρω μας. Επίσης και η κωμωδία και το δράμα μιλούν για κοινωνικά θέματα και μας επιτρέπουν να διεισδύσουμε βαθιά στην ουσία αυτών.

Αποφασίσαμε λοιπόν να συγκρίνουμε δύο ταινίες ώστε να κατανοήσουμε καλύτερα την επίδραση του δράματος και της κωμωδίας και να διερευνήσουμε τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα σε αυτά τα δύο είδη. Οι ταινίες που επιλέξαμε είναι το "American Beauty" και "Οι Άθικτοι".

🚩 Το "American Beauty" είναι δραματική αμερικανική ταινία, παραγωγής και κυκλοφορίας του έτους 1999, σε σκηνοθεσία του Σαμ Μέντες και σε σενάριο του Άλαν Μπολ.

Ο Λέστερ, ευκατάστατος οικογενειάρχης των προαστίων, συνειδητοποιεί βαθμιαία την αβάσταχτη κενότητα της υλιστικής τους καθημερινότητας. Η υπαρξιακή του κρίση θα πάρει σοβαρές διαστάσεις από τη στιγμή που αρχίζει να έλκεται από μία συμμαθήτριά της κόρης του και να συμπεριφέρεται εντελώς αντικοινωνικά. Η ταινία πραγματεύεται μια "επίθεση" στην παραδοσιακή του εκδοχή του "αμερικανικού ονείρου" και στους εκπροσώπους του, που κατέληξαν υπέρμαχοι όλων όσων κάποτε αμφισβητούσαν.

Η ταινία, μέσα από τα προβλήματα δύο οικογενειών, γλαφυρά παρουσιάζει τη συναισθηματική φρίκη των μελών που τις απαρτίζουν. Με κωμικοτραγικές καταστάσεις με υπαρξιακές επαναστάσεις που θα έπρεπε να είχαν γίνει (ή καλύτερα να μην υπήρχε ανάγκη να γίνουν) αρκετά χρόνια πριν, οι ήρωες της ταινίας βλέπουν τη ζωή με τα πιο σκοτεινά χρώματα.

Ο θεατής αναπόφευκτα κάνει συγκρίσεις με το δικό τους τρόπο ζωής και οπωσδήποτε σοκάρεται γιατί καθένας από εμάς βρίσκεται σε ένα ανάλογο τύπο δυσλειτουργικές οικογένειας παρόλο που ο θεατής βρίσκεται ακόμα και μέχρι τις τελευταίες στιγμές της ταινίας σε έντονη απογοήτευση, επέρχεται η κάθαρση και η λύτρωση, τόσο για τον πρωταγωνιστή, όσο και για το θεατή, όταν ο Lester μιλά από απόσταση, όντας νεκρός και

φτάνει στο ακριβές συμπέρασμα ότι η ευτυχία δεν απουσιάζει, αλλά βρίσκεται στις μικρές χαρούμενες στιγμές, που όλοι μας βιώνουμε.

🚩 Οι "Άθικτοι" είναι γαλλική ταινία του 2011, σκηνοθεσία Έρικ Τολεντανό , Ολιβιέ Νακάς.

Ο Φίλιπ είναι ένας άντρας που παθαίνει ατύχημα και μένει ανάπηρος. Η ανάγκη θα τον φέρει να προσλάβει έναν έγχρωμο πρώην κατάδικο από φτωχό προάστιο του Παρισιού, τον Ντρις, για να τον προσέχει. Η σχέση που θα αναπτυχθεί μεταξύ τους, θα αλλάξει για πάντα τις ζωές τους.

Η απλότητα της ταινίας είναι απολαυστικά παραπλανητική. Το δημιουργικό ντουέτο Toledano και Nakache, ανατρεπτικοί και γεμάτοι εκπλήξεις, φτιάχνουν μια ταινία διαφορετική, γεμάτοι ελπίδα και δικαίωμα στο όνειρο.

Σε μια εποχή όπου οι άνθρωποι ανησυχούν για όλα όσα συμβαίνουν στον κόσμο, είναι ωραίο να έχουμε τέτοιες κωμωδίες που μπορούν να μας κάνουν να ξεχάσουμε για λίγες ώρες τη θλιβερή πραγματικότητα. Είναι μια θαυμάσια εμπειρία, μια ταινία υπέρ της ζωής, που παρόλο που θα σας κάνει να βουρκώσετε, θα σας κρατήσει συνεχώς ευδιάθετους και χαρούμενους.

🚩 Σύγκριση

Πρώτα απ' όλα, έχουν διαφορετικό θέμα, το "American beauty" είναι ερωτικό, ενώ "Οι Άθικτοι" κοινωνικό, όμως με σημείο σύγκλισης τις ανθρώπινες σχέσεις (έρωτας- φιλία). Από τη μία το "American beauty" είναι μία ρομαντική κωμικοτραγική ταινία που μας κάνει να συγκινηθούμε και να μπούμε στη θέση των ηρώων. Από την άλλη "Οι Άθικτοι" είναι μία κωμωδία και κοινωνικό δράμα όπου μας χαρίζει το γέλιο, αλλά μας βοηθά να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα και για τη ζωή μας.

Επιπλέον και οι δύο ταινίες προάγουν ανώτερα συναισθήματα όπως η χαρά, η λύπη, η έκπληξη κ.α. Επίσης δείχνουν και οι δύο τις προσωπικές σχέσεις δύο προσώπων και πως αυτή η σχέση παρόλο που αντιμετώπισε δυσκολίες άλλαξε τη ζωή τους.

Συμπέρασμα

Καταλήγουμε, λοιπόν στο συμπέρασμα πως και οι δύο ταινίες και τα δύο είδη το δράμα και η κωμωδία μας κάνουν να αναρωτηθούμε για τον τρόπο ζωής που κάνουμε. Ακόμη, μας χαρίζουν διάφορα συναισθήματα, μας διασκεδάζουν και γίνονται παράδειγμα ώστε να γίνουμε καλύτεροι σαν άνθρωποι.

Ασπρόμαυρες Οθόνες

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Σταυρούλα Αλεξάκη

Ερευνητική Εργασία

23 Ιανουαρίου 2016

Ο Κινηματογράφος ως κριτική της ζωής

Πρόλογος

Στο πλαίσιο της ερευνητικής εργασίας της τάξης μας, Η τέχνη ως κριτικής της ζωής, αποφασίσαμε να ασχοληθούμε με την έβδομη τέχνη, τον κινηματογράφο, και πως αυτή ασκεί κριτική στα κακώς κείμενα της κοινωνίας. Έτσι, θα προσπαθήσουμε μέσα από την ανάλυση κάποιων ταινιών να το αποδείξουμε.

Βουβός κινηματογράφος

Ο μεγάλος δικτάτορας

Η σύλληψη της ταινίας ήταν απλή και ευφυής. Ο Τσάρλι Τσάπλιν έφτιαξε μια ιστορία με πρωταγωνιστές τον παράφρονα δικτάτορα και τον αλήτη, βάση της οποίας ήταν η διαρκής μεταξύ τους ανταλλαγή ταυτότητας. Στόχος της ταινίας (κατά δήλωση του δημιουργού της) ήταν η μεγαλύτερη δυνατή γελοιοποίηση της χυδαίας λογοδιάρροιας του Χίτλερ και ευρύτερα των Ναζί σχετικά με την καθαρόαιμη ράτσα και την υπεροχή της. Σε ρόλο Χίτλερ ο Τσάρλι Τσάπλιν μπορούσε να βγάξει γελοίους και ακατάληπτους λόγους στα εξαχρειωμένα και εξαγριωμένα πλήθη, ενώ στον δικό του ρόλο του γοητευτικού και αθώου «αλήτη» Σαρλό μπορούσε με τη θλιμμένη σιωπή του και με ένα μόνο βλέμμα του να πει τα πάντα για την παραφροσύνη του δικτάτορα. Μέσω της δημιουργικής ιδιοφυίας του Τσάπλιν ο παγκόσμιος κινηματογραφικός «αλήτης του ξεγύμνωσε τον μέχρι τότε φοβερό δικτάτορα, τον μίκραινε στα προσιτά ανθρώπινα όρια ενός δυστυχούς αλλά και επικίνδυνου παράφρονα.

Ο μετανάστης

Ο μετανάστης του Τσάρλι Τσάπλιν γυρίστηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, περίπου γύρω στο 1917. Εκτυλίσσεται κυρίως σε ένα επιβατικό πλοίο και σε ένα εστιατόριο. Θίγει, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα των είκοσι λεπτών το θέμα των χιλιάδων μεταναστών που ταξιδεύουν κάτω από άθλιες συνθήκες προς τη «γη της επαγγελίας» και τις πρώτες μέρες προσαρμογής τους στην ξένη χώρα. Είναι η πρώτη ταινία που θίγει αυτό το πρόβλημα, σε μια εποχή που ο πλούσιος κόσμος επιζητούσε την έλευση μεταναστών ως φθινό εργατικό δυναμικό. Όμως με πολύ απλό και καθαρό τρόπο ο Τσάπλιν περιγράφει τη μοναξιά του μετανάστη, τον άθλιο και περιφρονητικό τρόπο που τον αντιμετωπίζουν οι άλλοι καθώς και την ανάγκη που έχει για επιβίωση κάτω από τις όποιες αντιξοότητες.

Ασπρόμαυρος κινηματογράφος

The white ribbon – Η λευκή κορδέλα (2009)

Η ταινία «Η λευκή κορδέλα» του Michael Haneke ήταν μια από τις ασπρόμαυρες κινηματογραφικές ταινίες που ενθουσίασε κοινό και κριτικούς και βραβεύτηκε με Χρυσό Φοίνικα και με το βραβείο κριτικών στις Κάννες. Το σκηνικό διαδραματίζεται σε ένα μικρό χωριό της Βόρειας Γερμανίας κάπου στο 1913, λίγο πριν τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Κάποια ανεξήγητα ατυχήματα πλήττουν το χωριό αυτό χωρίς κανείς να γνωρίζει την αιτία και το ποιος ευθύνεται για όλη αυτή την κακοτυχία. Οι κάτοικοι αναστατωμένοι αναζητούν απαντήσεις γι' αυτή την κατάσταση της απρόκλητης βίας. Παράλληλα τα παιδιά που μεγαλώνουν σκορπούν παντού τη βία που έχουν εισπράξει με αποτέλεσμα να γεννάται αργότερα μια υπέρτατη μορφή κοινωνικής και πολιτικής βίας, ο ναζισμός. Δημιουργείται έτσι ένας φαύλος κύκλος όπου η βία γεννά βία. Την «Λευκή Κορδέλα» χρησιμοποιεί ο Πάστορας του χωριού σαν τιμωρία τυλίγοντάς την γύρω από τα χέρια των παιδιών που έχουν παραβατική συμπεριφορά και έχουν απομακρυνθεί από τις ηθικές αξίες. Η «Λευκή

Κορδέλα» έρχεται λοιπόν να στοιχειώσει το χωριό και λειτουργεί σαν σύμβολο για να τους υπενθυμίζει ότι είναι βυθισμένοι στο κακό.

Η Κάλπικη Λίρα (1955)

Η Κάλπικη Λίρα θεωρείται μια από τις πιο σημαντικές ελληνικές ασπρόμαυρες ταινίες που είχε μάλιστα και διεθνή απήχηση. Επιπροσθέτως, είναι η πρώτη ταινία σπονδυλωτής άρθρωσης. Πιο συγκεκριμένα προβάλλονται τέσσερις διαφορετικές αυτοτελής ιστορίες οι οποίες όμως προσπαθούν να αναδείξουν ένα όμοιο κεντρικό νόημα, χρησιμοποιώντας πάντα το ίδιο σύμβολο, την κάλπικη λίρα, που μεταφέρεται από ιστορία σε ιστορία,. Η απληστία των ανθρώπων και η «δίψα» για πλούτη, που δεν υπόκειται ποτέ σε κορεσμό, έχει ως αποτέλεσμα να τους αιχμαλωτίζει σε μια κάλπικη ζωή.

Η πρώτη ιστορία αφορά έναν άριστο τεχνίτη ο οποίος αν και εργαζόταν αρκετά ώστε να εξασφαλίσει τα προς το ζην, κάποια στιγμή παγιδεύεται από τη γοητεία μιας γυναίκας και πείθεται να δημιουργήσουν μαζί κάλπικες λίρες. Γεγονός το οποίο τον καταστρέφει καθώς η μια και μοναδική κάλπικη λίρα που φτιάχνει του στερεί τα πάντα ακόμα και την ελευθερία του.

Η κάλπικη λίρα παρόλα αυτά δε χάνεται και φτάνει στα χέρια ενός ζητιάνου που παριστάνει τον τυφλό. Απ' το σημείο αυτό λοιπόν ξεκινάει και η δεύτερη ιστορία. Ο ζητιάνος αντιλαμβάνεται πως η λίρα είναι ψεύτικη και προσπαθεί να την ξεφορτωθεί έχοντας πάντα στο μυαλό του το δικό του όφελος, αλλά εκείνος τη χάνει.

Την κάλπικη λίρα βρίσκει ένα μικρό κοριτσάκι, στην τρίτη ιστορία, ο πατέρας της οποίας έχει φύγει από τη ζωή και η μητέρα της είναι άρρωστη και σε άσχημη οικονομική κατάσταση. Η λίρα αυτή όμως έρχεται να τους καλυτερεύσει τη ζωή, καθώς ο φιλάργυρος σπιτονοικοκύρης αντιλαμβάνεται, έστω και καθυστερημένα, την κατάσταση στην οποία βρίσκονται και από ψυχρός και αδιάλλακτος προθυμοποιείται να ανταλλάξει την κάλπικη λίρα με αληθινά χρήματα.

Η κάλπικη λίρα όμως καταλήγει στα χέρια του ανιψιού του σπιτονοικοκύρη καθώς ο τελευταίος την χρησιμοποίησε σαν φλουρί στην βασιλόπιτα. Έτσι ξεκινάει η τέταρτη και τελευταία ιστορία. Ο ανιψιός του σπιτονοικοκύρη παντρεμένος με μια κοπέλα πλούσιας οικογένειας, αδιαφορώντας για τα πλούτη, μένει σε ένα μικρό, φτωχικό σπιτάκι. Η λίρα που κέρδισαν συμβολίζει για κείνους την αφοσίωση και την αγάπη και για το λόγο αυτό ορκίζονται να μην την εξαργυρώσουν. Οι οικονομικές δυσχέρειες όμως γίνονται τροχοπέδη στη χαρά τους και έτσι οι δρόμοι τους χωρίζονται. Αργότερα ο άντρας προσπαθώντας να εξαργυρώσει την λίρα συνειδητοποιεί πως είναι κάλπικη όπως και η αγάπη τους.

ΤΡΑΓΩΔΙΑ

Οι Άθλιοι

Ένας πρώην κατάδικος, ο Γιάννης Αγιάννης, αποφυλακίζεται σε ηλικία 46 ετών, ύστερα από επανειλημμένες προσπάθειές του να αποδράσει. Παρ' όλα αυτά, αναγκάζεται να μεταφέρει ένα αποφυλακιστήριο, το οποίο τον σημαδεύει για άλλη μια φορά. Τώρα, όμως, δεχόμενος τη βοήθεια ενός ανθρώπου της εκκλησίας έχει την ευκαιρία να ξεκινήσει μια κανονική ζωή ελεύθερος. Λίγα χρόνια αργότερα, ενώ πλέον είναι ένας έντιμος και επιτυχημένος εργοστασιάρχης, με ψεύτικο όνομα, γνωρίζει μια γυναίκα, στην οποία και να ορκίζεται να εξασφαλίσει την ανατροφή και την προστασία της κόρης της. Δέκα χρόνια μετά, ο ίδιος και το κορίτσι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν το μοναστήρι στο οποίο ζουν. Τότε η Τιτίκα, μια πανέμορφη πλέον κοπέλα, ερωτεύεται ένα φοιτητή, το Μάριο, ο οποίος προσπαθεί να αποτρέψει μια συμμορία να ληστέψει τον Αγιάννη μόλις ανακαλύπτει την πραγματική του ταυτότητα. Ασφαλώς, έπειτα από ένα διάστημα μεγάλων αναταραχών για τον Αγιάννη και προς το τέλος της ζωής του αποκαλύπτει όλο του το παρελθόν στο ζευγάρι και πεθαίνει ευτυχισμένος, έχοντας την αγάπη του.

Το έργο πρόκειται για ένα κοινωνικό δράμα το οποίο αναφέρεται στην περίοδο των ναπολεόντειων πολέμων και της δεκαετίας που ακολουθεί. Εστιάζει κυρίως, μέσω των

χαρακτήρων, στην προσπάθεια των ανθρώπων να ενταχθούν στο κοινωνικό σύνολο και να επιτύχουν με τις πράξεις τους την κοινωνική αναγνώριση. Ουσιαστικά είναι μια ταινία που εξετάζει τη φύση του καλού και του κακού, που περιστρέφεται γύρω από θέματα όπως η πολιτική, η ηθική φιλοσοφία, η νομοθεσία, η θρησκεία, ο έρωτας και η οικογενειακή αγάπη.

Ουζερί Τσιτσάνης

Η ιστορία διαδραματίζεται το 1942 στη γερμανοκρατούμενη Θεσσαλονίκη, όπου ο Γιώργος δουλεύει μαζί με το γαμπρό του και συνθέτη της εποχής, Βασίλη Τσιτσάνη, σε ένα δικό τους ουζερί. Στο διάστημα αυτό ο νεαρός, που λαμβάνει μέρος σε πολλές αντιστασιακές ενέργειες εναντίον των Γερμανών, γνωρίζει και ερωτεύεται μία Εβραία κοπέλα, την Εστρέα. Αν και ο έρωτάς τους είναι εξ' αρχής απαγορευμένος, εξ' αιτίας των διαφορετικών θρησκευμάτων, οι κατακτητές κορυφώνουν τις διώξεις και τις βιαιότητες εναντίον των Εβραίων. Κάτω από αυτές τις συνθήκες ο πατέρας της κοπέλας αναγκάζεται να φύγει από την πόλη και να δουλέψει για τους Γερμανούς, όπως και κάθε άνδρας Εβραίος. Όταν επιστρέφει, τα πράγματα είναι ακόμα χειρότερα γι' αυτόν και την οικογένειά του, αφού οι Γερμανοί αποφασίζουν να τους στείλουν σε ένα στρατόπεδο GETO στην Πολωνία. Τότε ο αδελφός της σκοτώνεται στην απόπειρά του να αποδράσει και να τη φυγαδεύσει. Η Εστρέα, όμως, καταφέρνει να ξεφύγει και μαζί με το Γιώργο ζητούν τη βοήθεια του Τσιτσάνη για να διαφύγουν στην Αθήνα. Παρ' όλα αυτά, την τελευταία στιγμή, η ίδια αποφασίζει να ακολουθήσει την οικογένειά της, φεύγοντας στην Πολωνία.

Η ταινία εστιάζει στις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι μειονότητες στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής, αφού κατά κύριο λόγο πραγματεύεται το θέμα του ρατσισμού.

Προσπαθεί, λοιπόν, προβάλλοντας τις απάνθρωπες ενέργειες των Ναζί να ευαισθητοποιήσει την κοινωνία όσον αφορά την αποδοχή αυτών των ομάδων και επικαλώντας την ιστορία στοχεύει στην αποτροπή από τα λάθη του παρελθόντος. Το έργο εξελίσσεται στη διάρκεια

της κατοχής αν και απευθύνεται στην κρίσιμη εποχή μας, όπου τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας, π.χ. ρατσισμός, έχουν κλιμακωθεί.

Κωμωδία

Οι Αθικτοι

Ο Φιλίπ είναι ένας πλούσιος αριστοκράτης ο οποίος βρίσκεται καθηλωμένος στο αναπηρικό καροτσάκι, έπειτα από ένα ατύχημα που είχε κατά τη διάρκεια πτήσης του με παραπέντε. Αποφασίζει λοιπόν μια μέρα να περάσει από συνέντευξη μερικά άτομα, προκειμένου να καταλήξει στον κατάλληλο, κατά τα δικά του πρότυπα, βοηθό, δουλειά του οποίου θα είναι να βρίσκεται διαρκώς στο πλευρό του. Όταν τελικά επιλέξει τον Ντρις, έναν έγχρωμο νεαρό που ζει στα φτωχικά προάστια και έχει μόλις αποφυλακιστεί, οι αντιδράσεις των πλουτοκρατών φίλων του Φιλίπ, θα είναι έντονες. Παρόλα αυτά ο ίδιος δε φαίνεται να δίνει σημασία στις κακοήθειες, επιμένοντας πως ο Ντρις είναι ο ιδανικός για τη δουλειά. Όταν σιγά σιγά γεννηθεί μια δυνατή και απρόσμενη φιλία μεταξύ τους, θα αποδειχθεί πως ο Φιλίπ μάλλον είχε δίκαιο. Δυο κόσμοι τόσο διαφορετικοί, έρχονται κοντά και καταφέρνουν να υπερπηδήσουν εμπόδια κοινωνικής και ταξικής προέλευσης. Η βαθιά δραματική της βάση που πηγάζει αφενός από την παραπληγικότητα του αριστοκράτη Φιλίπ, και αφετέρου από την κάπως προαποφασισμένη μοίρα ατόμων του περιθωρίου όπως ο Ντρις, έρχεται και γυρίζει τούμπα, αποδεικνύοντας ότι τίποτα δεν είναι μοιραίο στη ζωή, μέχρι εσύ να το αποφασίσεις πως είναι.

Samba

Το “Samba” είναι μια κοινωνική κωμωδία που αφηγείται μια συγκινητική και παγκόσμια ιστορία με χαρακτήρες προσφιλείς και οικείους. Ο Σαμπά (Ομάρ Σι) ήρθε στη Γαλλία πριν δέκα χρόνια από τη Σενεγάλη και άρχισε να κάνει διάφορες εποχιακές δύσκολες δουλειές. Η Αλίσ (Σαρλότ Γκενσμπούργκ), πρώην στέλεχος επιχειρήσεων, έχει εγκαταλείψει την καριέρα της και προσπαθεί να ξαναβρεί τον εαυτό της προσφέροντας βοήθεια σε μία εθελοντική

οργάνωση. Και οι δύο προσπαθούν να «απεγκλωβιστούν» από το αδιέξοδο της ζωής τους, μέχρι που η μοίρα θα τους φέρει κοντά. Χιουμοριστική αλλά παράλληλα συγκινητική, η ιστορία τους θα τους οδηγήσει σε ένα νέο μονοπάτι ευτυχίας.

Επίλογος

Συμπερασματικά, ο κινηματογράφος με τα διάφορα έργα που έχει αναδείξει, έχει καταφέρει να εντοπίσει και να κριτικάρει με τον τρόπο του κάποια αρνητικά στοιχεία της κοινωνίας σε διαφορετικές εποχές. Εμείς προσπαθήσαμε να παρουσιάσουμε κάποια τέτοια παραδείγματα από την αρχή της ιστορίας του μέχρι και σήμερα.

ΠΗΓΕΣ

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ, 2 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2016

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Η ΚΑΛΠΙΚΗ ΛΙΡΑ, 2 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2016

ΔΕΛΙΟΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Η ΜΑΓΕΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ, ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

ΚΑΛΠΑΖΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ, 2 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2016

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ, ΗΜ. ΕΚΔ. 19 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2009, 2

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2016

ΡΑΝΤΟΥ ΜΑΡΙΑΝΝΑ, CINEMANEWS, Η ΚΑΛΠΙΚΗ ΛΙΡΑ, 2 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2016

Μουσικές

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Αλεξάκη Σταυρούλα

Ερευνητική Εργασία

22/01/2016

Η κριτική στα ανθρώπινα, μέσα από τη μελοποιημένη ποίηση

Στο πλαίσιο της ερευνητικής εργασίας αποφασίσαμε να ασχοληθούμε με τη μελοποιημένη ποίηση από την πλευρά της τέχνης εξετάζοντας τους στίχους μουσικών τραγουδιών. Θα κινηθούμε στις δεκαετίες του 40-80 μελετώντας τη στιχουργική ποίηση εκείνης της εποχής. Επιπλέον θα αναζητήσουμε τους τρόπους με τους οποίους η μουσική προσπαθεί να αφυπνίσει τον άνθρωπο από τα πολιτικά συστήματα της κοινωνίας. Τέλος θα μελετήσουμε την κοινωνική κριτική από την πλευρά του ανθρώπου μέσα από τη μουσική.

Εισαγωγικό σημείωμα στη μελοποιημένη ποίηση

Οι μελοποιήσεις ποιημάτων μεγάλων Ελλήνων ποιητών αποτελούν μερικά από τα ωραιότερα τραγούδια που έχουν χλιοτραγουδηθεί από το λαό τους πόθους, τις χαρές, τις λύπες, τους έρωτες τα πάθη. Την πρώτη προσπάθεια στη μελοποίηση του ποιήματος εξέφρασε ο Μίκης Θεοδωράκης που ξεκίνησε με τον *Επιτάφιο* του Γιάννη Ρίτσου. Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή. Με τον όρο μελοποιημένη ποίηση θεωρούμε το ποιητικό κείμενο που έχει εκδοθεί σε βιβλίο ή τουλάχιστον έχει δημοσιευθεί σε κάποιο λογοτεχνικό περιοδικό και όχι οι στίχοι που έχουν σαφή ποιητικότητα. Η μελοποίηση δεν είναι ο θάνατος αλλά η σωτηρία της ποίησης, η προέκτασή της και η ολοκλήρωσή της. Επίσης η μελοποιημένη ποίηση συνδέθηκε μεταξύ άλλων με περιόδους ορόσημα της σύγχρονης Νεοελληνικής Ιστορίας όπως η Μικρασιατική καταστροφή, η Αντίσταση, η Κατοχή, ο Εμφύλιος, η Δικτατορία. Παράλληλα ύμνησε με μοναδικό τρόπο τη γαλανόλευκη σημαία μας.

Μελέτη στιχουργικής ποίησης από τις δεκαετίες του 40-70 με παράλληλη μελέτη της κοινωνικής κριτικής που ασκείται μέσα από αυτή.

Με σκοπό να αναδείξουμε πώς η ποίηση... +++

Θα μελετήσουμε τα εξής:

- *Ο Γυρισμός του Ξενιτεμένου του Γιώργου Σεφέρη*
- *Το Πούσι του Νίκου Καββαδία*
- *Ελεύθεροι Πολιορκημένοι του Διονύσιου Σολωμού*
- *Άξιον Εστί του Οδυσσέα Ελύτη*

Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ (του Γιώργου Σεφέρη)

Ο γυρισμός του ξενιτεμένου είναι ένα έργο του Γιώργου Σεφέρη. Ο Σεφέρης γεννήθηκε 13 Μαρτίου 1900 και πέθανε στην Αθήνα 20 Σεπτεμβρίου 1971. Ήταν έλληνας διπλωμάτης ποιητής και ο πρώτος έλληνας που τιμήθηκε με βραβείο Νόμπελ το 1963. Είναι ένας από τους σημαντικότερους ποιητές της χώρας μας.

Ανάλυση

Ο Γυρισμός του ξενιτεμένου εντάσσεται στα Μεταφυσικά ποιήματα του Σεφέρη. Αρχικά, αναφέρεται στην επιθυμία του ξενιτεμένου να επιστρέψει στην πατρίδα του προσδοκώντας να βρει την πατρίδα του έτσι όπως τη άφησε, πράγμα δύσκολο αφού οι αλλαγές που έχουν επέλθει είναι οριστικές.

*Παλιέ μου φίλε τι γυρεύεις;
χρόνια ξενιτεμένος ήρθες
με εικόνες που έχεις αναθρέψει
κάτω από ξένους ουρανούς
μακριά απ' τον τόπο το δικό σου*

*Γυρεύω τον παλιό μου κήπο·
τα δέντρα μου έρχονται ως τη μέση*

κι οι λόφοι μοιάζουν με πεζούλια
 κι όμως σαν ήμουνα παιδί
 έπαιζα πάνω στο χορτάρι
 κάτω από τους μεγάλους ίσκιους
 κι έτρεχα πάνω σε πλαγιές
 ώρα πολλή λαχανιασμένος

Παλιέ μου φίλε ξεκουράσου
 σιγά σιγά θα συνηθίσεις·
 θ' ανηφορίσουμε μαζί
 στα γνώριμά σου μονοπάτια
 θα ξαποστάσουμε μαζί
 κάτω απ' το θόλο των πλατάνων
 σιγά σιγά θα ῥθούν κοντά σου
 το περιβόλι κι οι πλαγιές σου

Γυρεύω το παλιό μου σπίτι
 με τ' αψηλά τα παραθύρια
 σκοτεινιασμένα απ' τον κισσό
 γυρεύω την αρχαία κολόνα
 που κοίταζε ο θαλασσινός.
 το περιβόλι κι οι πλαγιές σου

Γυρεύω το παλιό μου σπίτι
 με τ' αψηλά τα παραθύρια
 σκοτεινιασμένα απ' τον κισσό
 γυρεύω την αρχαία κολόνα
 που κοίταζε ο θαλασσινός.
 Πώς θες να μποω σ' αυτή τη στάνη;
 οι στέγες μου έρχονται ως τους ώμους
 κι όσο μακριά και να κοιτάζω
 βλέπω γονατιστούς ανθρώπους
 λες κάνουνε την προσευχή τους

Παλιέ μου φίλε δε μ' ακούς;
 σιγά σιγά θα συνηθίσεις
 το σπίτι σου είναι αυτό που βλέπεις
 κι αυτή την πόρτα θα χτυπήσουν
 σε λίγο οι φίλοι κι οι δικοί σου
 γλυκά να σε καλωσορίσουν

Γιατί είναι απόμακρη η φωνή σου;
 σήκωσε λίγο το κεφάλι
 να καταλάβω τι μου λες
 όσο μιλάς τ' ανάστημά σου
 ολοένα πάει και λιγοστεύει
 λες και βυθίζεται στο χώμα
 Παλιέ μου φίλε συλλογίσου
 σιγά σιγά θα συνηθίσεις
 η νοσταλγία σου έχει πλάσει
 μια χώρα ανύπαρκτη με νόμους
 έξω απ' τη γης κι απ' τους ανθρώπους

Πια δεν ακούω τσιμονδιά
 βούλιαζε κι ο στερνός μου φίλος
 παράξενο πώς χαμηλώνουν
 όλα τριγύρω κάθε τόσο
 εδώ διαβαίνουν και θερίζουν
 χιλιάδες άρματα δρεπανηφόρα

Όμως οι προσδοκίες αυτές δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Η διαπίστωση αυτή γίνεται από το φίλο του ξενιτεμένου όπου τον προειδοποιεί για την κατάσταση της χώρας και πως η πατρίδα έχει αλλάξει. Στη συνέχεια ο ξενιτεμένος αναζητεί το χώρο που μεγάλωσε μα γρήγορα διαπιστώνει ότι όλα γύρω του είναι μικρότερα απ' ό τι θυμόταν. Βρίσκει μια Ελλάδα σε χειρότερη κατάσταση απ' ό τι περίμενε. Ο φίλος του ξενιτεμένου επιχειρεί να τον παρηγορήσει λέγοντάς του πως με τον καιρό θα συνηθίσει την κατάσταση , θα προσαρμοστεί και θα συμβιβαστεί τη νέα πραγματικότητα αφού αυτή είναι πλέον η πατρίδα του. Ο ποιητής δεν μπορεί να αποδεχτεί τη νέα κατάσταση και φυσικά δεν μπορεί να δεχτεί τη στάση των συμπολιτών του που μοιάζουν να το έχουν συνηθίσει. Ο ξενιτεμένος βρισκόμενος σε τέτοιο βαθμό νοσταλγίας για την πατρίδα του δεν μπορεί να αποδεχτεί την πραγματικότητα. Ο ποιητής γυρίζοντας στην Αθήνα το 1938 βρίσκει το δικτατορικό καθεστώς του Ι. Μεταξά. Σε αυτό το ποίημα ο Σεφέρης εκφράζει όλη του την πικρή διάθεση και την αδυναμία του να συμβιβαστεί με τις αλλαγές που έχουν επέλθει στον τόπο του.

Το ποίημα αυτό μελοποιήθηκε το 1973, συνθέτης του ήταν ο Γ. Μαρκόπουλος ενώ η πρώτη εκτέλεση ήταν του Λάκη Χαλκιά μαζί με την Ιωάννα Κιουρκτσόγλου.

Μελέτη της κοινωνικής κριτικής από την πλευρά του ανθρώπου μέσα από τη μουσική :

Το ποίημα αυτό γράφτηκε και αναφέρεται στη μαύρη εποχή της χούντας. Μάλιστα τοποθετείται στην τελευταία χρονιά του καθεστώτος όπου η κατάσταση ήταν τεταμένη και αμφίροπη. Πρωταγωνιστής του ποιήματος είναι κάποιος μετανάστης , ο οποίος επιστρέφει στην Ελλάδα και μέσα από έναν διάλογο με τον καλύτερό του φίλο περιγράφει την πρώτη του αντίδραση επιστρέφοντας στη χώρα που τον γέννησε. Αρχικά βλέπει τη χώρα του να έχει παρακμάσει και τους ανθρώπους της να έχουν υποπέσει σε μια μιζέρια και μια βιοτική καταστολή. Όσο ζούσε στο εξωτερικό είχε τοποθετήσει την χώρα καταγωγής του σε ένα ιδεατό επίπεδο το οποίο δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και αυτό τον στεναχωρεί ιδιαίτερα. Απογοητεύεται για τους ανθρώπους που του φαίνονται ότι περπατούν γονατιστοί

γιατί έχουν επέλθει σε μια ηθική παρακμή και έχουν μαραζώσει σε μια κοινωνία που τους στερήσει την ελευθερία και τη μοναδικότητα της προσωπικότητάς τους. Η χώρα που γέννησε τον πολιτισμό και τη δημοκρατία βολεύεται και συμβιβάζεται με μικροπρεπείς δικτάτορες που βαυκαλίζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, κατακερματίζουν τη πνευματική ισχύ διαιρώντας τον πληθυσμό και θυσιάζοντας στο βωμό του συμφέροντος αρχαία ιδανικά και αξίες. Ο ξενιτεμένος λοιπόν απογοητεύεται καθώς ο φίλος του μεταφέρει την παρακμή της χώρας του και αποφασίζει να μην συμβιβαστεί με αυτήν την πραγματικότητα, χάνοντας και τους τελευταίους ανθρώπους του σε αυτόν τον τόπο.

ΤΟ ΠΟΥΣΙ (του Νίκου Καββαδία)

Είναι έργο του Καββαδία. Ο Νίκος Καββαδίας γεννήθηκε το 1910 σε μια μικρή πόλη κοντά στο Χαρμίν της Μαντζουρίας, στο Νικόλσκι Ουσουρίτσκι από Κεφαλλονίτες γονείς. Το 1975 στην Αθήνα αφήνει την τελευταία του πνοή από εγκεφαλικό επεισόδιο. Το ποίημα αυτό γράφτηκε το 1940 και δημοσιεύτηκε το 1947.

*Έπεσε το πούσι αποβραδής
το караβοφάναρο χαμένο
κι έφτασες χωρίς να σε προσμένω
μες στην τιμονιέρα να με δεις*

*Κάτασπρα φορές κι έχεις βραχεί
πλέκω σαλαμάστρα τα μαλλιά σου
Κάτου στα νερά του Port Pegassu
βρέχει πάντα τέτοιαν εποχή*

Μας παραμονεύει ο θερμαστής

*με τα δυο του πόδια στις καδένες.
μην κοιτάς ποτέ σου τις αντένες
με την τρικυμία, θα ζαλιστείς.*

*Βλαστημά ο λοστρόμος τον καιρό
είν' αλάργα τόσο η Τοκοπίλλα
Από να φοβάμαι και να καρτερώ
κάλλιο περισκόπιο και τορπίλλα.*

*Φύγε! Εσέ σου πρέπει στέρα γη
Ήρθες να με δεις κι όμως δε μ' είδες
έχω απ' τα μεσάνυχτα πνιγεί
χίλια μίλια πέρ' απ' τις Εβρίδες*

Ανάλυση

Το ποίημα *Πούσι* είναι λυρικό και έχει αφιερωθεί στην Ελένη Χαλκούση. Το 1940 έχει ξεσπάσει ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και οι δυνάμεις του λεγόμενου Άξονα-(Γερμανία, Ιταλία) βυθίζουν ακόμα και εμπορικά πλοία. Ο ποιητής κατά τη διάρκεια της κατοχής και ο ίδιος ασυρματιστής αντλεί τα θέματα της ποίησής του από τη ζωή των ναυτικών που ταξιδεύουν στις απέραντες θάλασσες και στα πέρατα του κόσμου.

Καθώς ο ναύτης οδηγεί το πλοίο του μέσα στην ομίχλη ο ποιητής βλέπει μια οπτασία που τη συσχετίζει με πραγματικές καταστάσεις και σκέψεις του. Η οπτασία είναι μία γυναικεία μορφή που επισκέπτεται τον ποιητή στην τιμονιέρα του πλοίου στο οποίο εργάζεται και ταξιδεύει. Πρόκειται για την αγαπημένη του όπου τρέφει μια ιδιαίτερη αγάπη γι' αυτήν. Όμως παραμελεί τα συναισθήματά του αφού ο ίδιος υποστηρίζει οτιδήποτε σε φέρει κοντά στη στεριά σε απομακρύνει από τη θάλασσα. Επομένως ενώ την αγαπάει επιδιώκει να παραμείνει ξεκομμένος από τη στεριά. Στη συνέχεια υποστηρίζει ότι ο ναυτικός θα πρέπει να αντιμετωπίζει με αφοβία την επικίνδυνη ζωή του επαγγέλματός του αλλιώς αν ζει με τη διαρκή εμμονή της επιστροφής θα ήταν προτιμότερο να χτυπηθεί το πλοίο. Γι' αυτό ο ναυτικός συνεχίζει να υποστηρίζει δεν θα πρέπει να κρατάει δεσμευτικές σχέσεις με τη στεριά.

Το *Πούσι* μας διηγείται στιγμιότυπα από τη ζωή του στα καράβια μαζί με τις προσωπικές του σκέψεις οι οποίες συμβολίζονται από τα ναυτικά ιδιώματα.

Είναι ένα έργο που μελοποιήθηκε το έτος 1977 με τη σύνθεση και την πρώτη εκτέλεση της Μαρίζα Κωχ.

Μελέτη της κοινωνικής κριτικής από την πλευρά του ανθρώπου μέσα από τη μουσική :

Το πούσι είναι ένα ποίημα του Καββαδία, του ποιητή που πηγή έμπνευσής του είναι η θάλασσα αφού ήταν ναυτικός. Στο συγκεκριμένο ποίημα περιγράφει τη συνείδησή του με την αγαπημένη του στο καράβι όπου βρίσκεται. Στο τέλος βέβαια, παρακαλεί την αγαπημένη του να εγκαταλείψει το πλοίο γιατί έτσι νοιώθει ότι της στερεί την ελευθερία και της επιβάλλει ένα μέλλον προδιαγεγραμμένο και μονότονο. Αν μεταφέρουμε τη συμπεριφορά του αυτή στο ευρύτερο επίπεδο της κοινωνίας, κάνει λόγο ο ποιητής για όλους εκείνους που κρατούν υπόδουλους των παθών και των πειρασμών τους άλλους ανθρώπους καθιστώντας τους φερέφωνα. Τονίζει λοιπόν, την επιτακτική ανάγκη για την απελευθέρωση όλων, ώστε να μπορούν όλα να ζήσουν τη ζωή, το θείο αυτό δώρο που τους δόθηκε.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΟΙ (του Διονύσιου Σολωμού)

Είναι ένα από τα κορυφαία έργα του Διονύσιου Σολωμού. Ο Διονύσιος Σολωμός γεννήθηκε το 1798 στη Ζάκυνθο. Ο πατέρας του Κόντες Νικόλαος Σολωμός, ανήκε στην τάξη των ευγενών ενώ η μητέρα του Αγγελική Νίκη ήταν γυναίκα του λαού. Πέθανε στην Κέρκυρα το 1859 σε ηλικία 59 ετών έπειτα από αλλεπάλληλες εγκεφαλικές συμφορήσεις. Τα έργα του εξέδωσε ο μαθητής του Ιάκωβος Πολυλάς.

Θέμα του είναι ο ηρωικός αγώνας των Μεσολογγιτών κατά τη δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου (1825-1826) ως την απεγνωσμένη έξοδο. Το έργο όμως ποτέ δεν ολοκληρώθηκε και σ' εμάς έφτασε σε χειρόγραφα συγκροτημένα σε τρία σχεδιάσματα που το καθένα αντιπροσωπεύει όχι μόνο διαφορετικό στάδιο επεξεργασίας αλλά και διαφορετική ποιητική αντίληψη. Εμείς ασχοληθήκαμε με το δεύτερο σχεδιάσμα και συγκεκριμένα με το πρώτο απόσπασμα.

*Άκρα του τάφου σιωπή στον κάμπο βασιλεύει.
Λαλεί πουλί, παίρνει σπυρί κι η μάνα το ζηλεύει.
Τα μάτια η πείνα εμαύρισε στα μάτια η μάνα μνέει
στέκει ο Σουλιώτης ο καλός παράμερα και κλαίει.
"Έρμο τουφέκι σκοτεινό, τι σ' έχω `γώ στο χέρι;
Οπού συ μου `γινες βαρύ κι ο Αγαρηνός το ζέρει".*

Ανάλυση

Στον πρώτο στίχο δηλώνεται η σιωπή, η ερημιά που επικρατεί στον κάμπο. Η φράση άκρα του τάφου σιωπή υποδηλώνει τη νεκρική σιωπή, τις μάχες των Μεσολογγιτών. Στο δεύτερο στίχο έχουμε την εικόνα ενός πουλιού, ευτυχισμένο κι ελεύθερο βρίσκει την τροφή του. Η μάνα βλέποντάς το, το ζηλεύει. Η συναισθηματική αυτή αντίδραση της μάνας δικαιολογείται στον επόμενο στίχο αφού από την πείνα δεν έχει πια γάλα να τα θηλάσει. Ζηλεύει το πουλί όχι ως απλή γυναίκα, αλλά ως μάνα που δεν μπορεί να εξασφαλίσει τροφή για τα παιδιά της. Μετά τη μάνα ακολουθεί η στάση του άνδρα- πολεμιστή απέναντι στην πείνα. Ο πολεμιστής αυτός στέκει παράμερα και κλαίει. Κλαίει γιατί εξαντλημένος από την πείνα δεν μπορεί να σηκώσει το όπλο του που τώρα του φαίνεται βαρύ και επιπλέον οι εχθροί γνωρίζουν την αδυναμία αυτή. Η πείνα λοιπόν είναι μια πρώτη δοκιμασία, μια εξωτερική δύναμη που πιέζει τους πολιορκημένους, με κίνδυνο να κλονίσει τη θέληση και την αποφασιστικότητά τους χωρίς όμως να το πετυχαίνει, όπως δείχνει η στάση της μάνας και του σουλιώτη πολεμιστή που μένουν σταθεροί στην απόφασή τους για αντίσταση.

Ένα έργο που μελοποιήθηκε το έτος 1977 σε μουσική Γ. Μαρκόπουλου και πρώτη εκτέλεση του Νίκου Ξυλούρη.

Μελέτη της κοινωνικής κριτικής από την πλευρά του ανθρώπου μέσα από τη μουσική :

Το συγκεκριμένο είναι απόσπασμα ενός ευρύτερου έργου του Διονύσιου Σολωμού που ονομάζεται ‘Ελεύθεροι Πολιορκημένοι’. Το έργο αυτό αναφέρεται στην πολιορκία του Μεσολογγίου από τους Τούρκους το 1826 και την τελική έξοδο των Μεσολογγιτών στις 10 Απριλίου. Το συγκεκριμένο απόσπασμα περιγράφει την εξαθλιώσηστη οποία βρισκόταν η μικρή κοινωνία του Μεσολογγίου. Οι πολιορκημένοι αποδυναμωμένοι και νηστικοί εμμένουν στις αξίες τους και προτιμούν να πεθάνουν από την πείνα παρά να παραδοθούν στους κατακτητές. Στην ηθική που επικρατεί στις συνειδήσής τους η πατρίδα και η ελευθερία είναι έννοιες συνυφασμένες και μαζί με την οικογένεια αίρονται στο ύψιστο ιδανικό γι’ αυτό και είναι αυτονόητο σ’ αυτούς ότι γι’ αυτό το τρίπτυχο μπορούν να δώσουν και τη ζωή τους. Οι αξίες είναι ιδιαίτερα ιδιάζουσες σε μια κοινωνία όπως η σημερινή όπου όλα τα ιδανικά και οι αξίες εκπίπτουν και καταρρακωμένες γκρεμίζονται μπροστά στο βωμό του χρήματος και του υπερκαταναλωτισμού.

ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ (του Οδυσσέα Ελύτη)

Ένα έργο του Οδυσσέα Ελύτη. Ο Οδυσσέας Ελύτης γεννήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης 2 Νοεμβρίου το 1911 και πέθανε στην Αθήνα 18 Μαρτίου το 1996. Ήταν από τους σημαντικότερους Έλληνες ποιητές, διακρίθηκε το 1960 με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης και το 1979 με το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας. Είναι ο δεύτερος και τελευταίος που τιμήθηκε με βραβείο Νόμπελ. Γνωστότερα ποιητικά του έργα είναι το Άξιον Εστί, Ήλιος ο πρώτος, Προσανατολισμοί κ.ά. Πολλά ποιήματά του έχουν μελοποιηθεί ενώ συλλογές του έχουν μεταφραστεί σε πολλές ξένες γλώσσες.

Μερικά από τα μελοποιημένα ποιήματά του είναι:

Άξιον Εστί (από το Μίκη Θεοδωράκη)

Της Δικαιοσύνης Ήλιε νοητέ

Ένα το χελιδόνι

Τα Ρω του έρωτα

Το θαλασσινό τριφύλλι (από το Λίνο Κόκοτα)

Με την πρώτη σταγόνα της βροχής (Μάνος Χατζιδάκις)

Εμείς ασχοληθήκαμε με το Άξιον Εστί.

Ανάλυση

Το έργο αυτό εκδόθηκε το Δεκέμβριο του 1959. Πρόκειται λοιπόν για μια ποιητική σύνθεση 75 περίπου σελίδων χωρισμένη σε τρία τμήματα (Γένεσης, Πάθη, Δοξαστικό) στο καθένα από τα οποία εντοπίζεται μια μορφική ποικιλία (ύμνοι, ψαλμοί, αναγνώσματα, άσματα).

ΓΕΝΕΣΗ: αποτελείται από επτά ύμνους έναν από τους οποίους έχει μελοποιήσει ο Θεοδωράκης. Αφηγείται τη γέννηση του ενός και συγκεκριμένου ανθρώπου που εντάσσεται σε ένα τοπίο που τον διαπλάθει. Τον διαπλάθει με τέτοιο τρόπο ώστε από τον κόσμο των ατομικών εμπειριών να αναχθεί στο νόημα του απείρου. Η ενότητα των πάντων είναι κάτι που η ανθρώπινη αντίληψη δεν μπορεί να συλλάβει τις αποσπασματικές της εμπειρίες.

Στα Πάθη συναντούμε 18 ψαλμούς, 12 άσματα και 6 αναγνώσματα κατανεμημένα με μία ποικίλη διαδοχή. Παρατηρούμε ότι εδώ υπάρχει το ίδιο σχήμα. Στα Πάθη όμως είναι παρών ένας ιστορικός μύθος (Κατοχή, Απελευθέρωση). Στα αναγνώσματα διοχετεύονται συγκεκριμένες ιστορικές εμπειρίες όπου φορέας είναι της είναι ο άνθρωπος και τα γεγονότα που βίωσε. Στους ψαλμούς υποκείμενο είναι το ποιητικό εγώ. Τέλος στα άσματα εκφράζεται κάτι ομαδικότερο. Ένα μελοποιημένο άσμα του Θεοδωράκη είναι (Της Δικαιοσύνης Ήλιε νοητέ) όπου έρχεται σαν μια επίκληση ώστε να αρθεί η αδικία που κατατρέχει τη χώρα, η

αδικία που προκαλείται από <<φίλους>> και εχθρούς. Ένα άλλο άσμα του είναι το (Ένα το χελιδόνι) όπου αναδεικνύει το πραγματικό τοπίο του προορισμού, που διαγράφεται στο τοπίο μας η Άνοιξη που η έλευσή της απαιτεί θυσία.

Το Δοξαστικό είναι η κορύφωση της σύνθεσης. Δοξολογείται ο κόσμος ως μία γέφυρα που θα τον οδηγήσει στο μέγα. Υμνεί τη Γέννηση και τα Πάθη, υμνεί τον κόσμο.

Μελέτη της κοινωνικής κριτικής από την πλευρά του ανθρώπου μέσα από τη μουσική :

Ο Οδυσσεάς Ελύτης ήρθε να καταγράψει με το έργο του αυτό τον τεράστιο αγώνα του ελληνικού λαού. Ο ηθικός πνευματικός και ψυχικός αγώνας των Ελλήνων να επωμιστούν το τεράστιο φορτίο του πρωτοπόρου μέσα στην παγκόσμια εποποιΐα της ανθρώπινης κοινωνίας. Μετά την παρακμή φάνηκε να αχνοροδίζει η αυγή μιας καινούριας εθνικής αναγέννησης. Η ελληνική πραγματικότητα απειλείται από τους «βαρβάρους» και έτσι οι γηγενείς ξυπνούν. Σφίγγουν τα δόντια και κάνουν την υπέρβαση αφήνοντας το ανθρώπινο στερέωμα άφωνο. Σε μια κοινωνία λοιπόν που οι αξίες έχουν εκπέσει μπροστά στον εχθρό η ελευθερία αίρετε σε αυτοσκοπό και όλοι ενώνονται και ξεχνούνται στον αγώνα για την αναγέννηση. Και τελικά σαν φοίνικας που γεννιέται από τις στάχτες του η Ελλάδα σηκώνεται από τα χαλάσματα με ματωμένο τον χιτώνα της αλλά περήφανα ατενίζει τον ήλιο και ετοιμάζεται να αντιμετωπίσει νέους κινδύνους και ταραχές.

Ομάδες

3Κ	Babinides	Black and White Screens	Mafie	Mousikes
Έλενα Κολοκύθα	Αντώνης Καμζέλας	Ελένη Μακρασίμου	Φιλοθέη Παπαδημητρίου	Μαριάμ Γοργολίτσα
Αλέξανδρος Καρακώστας	Κατερίνα Αντωνίου	Σοφία Κοντούλα	Μαρία Ντάλα	Μαρία Παπαθανασίου
Γιώργος Καπρέτσος	Βασιλική Βλάχου	Ευτυχία Κατσαούνη		Παρασκευή Παπακωστοπούλου
	Κώστας Ζαρκαδούλας	Ελίνα Κυριλλή		Χριστίνα Τσουραπούλη

Β Τετράμηνο

Ασπρόμαυρες Οθόνες

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Σταυρούλα Αλεξιάκη

Ερευνητική Εργασία Β Τετραμήνου

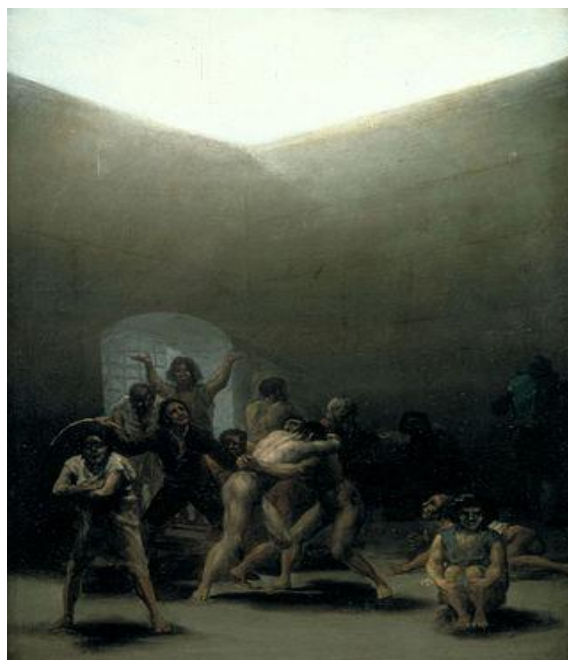
18 Απριλίου 2016

Το κοινωνικό γίνεσθαι μέσα από την τέχνη της ζωγραφικής

Πρόλογος

Στο πλαίσιο της Ε.Ε του Β' τετραμήνου με τίτλο 'Η τέχνη ως κριτική της ζωής', η ομάδα μας αποφάσισε να ασχοληθεί με τη ζωγραφική και πως κάποια έργα τέχνης αυτού του είδους επιχείρησαν να ασκήσουν κριτική στις ατασθαλίες της κοινωνίας, στην οποία δημιουργήθηκαν. Έτσι, θα προσπαθήσουμε να ερμηνεύσουμε τα μηνύματα που ο εκάστοτε καλλιτέχνης θέλησε να αποτυπώσει στους πίνακές του. Ακόμη, μελετώντας το πλαίσιο μέσα στο οποίο τα έργα δημιουργήθηκαν επιδιόκουμε να κατανοήσουμε τα προβλήματα και τις συνθήκες που ενέπνευσαν το ζωγράφο και τον ώθησαν να ασκήσει με τον τρόπο του έμμεση κριτική σε αυτά.

Το προαύλιο των τρελών

Το προαύλιο των τρελών είναι ένας πίνακας του [Φρανσίσκο Γκόγια](#), που δημιουργήθηκε μεταξύ [1793](#) και [1794](#). Θεωρείται πως το έργο ήταν εμπνευσμένο από καταστάσεις που ο ίδιος είχε δει σε ιδρύματα στη [Σαραγόσα](#) όταν ήταν νέος. Ο Γκόγια ζωγράφισε τον πίνακα περί τη χρονική περίοδο που η [Γαλλία](#) κήρυξε πόλεμο στην [Ισπανία](#), όταν η κώφωση και ο φόβος για πιθανή πνευματική ασθένεια είχαν αρχίσει να αναπτύσσονται στον Γκόγια ο οποίος ανησυχούσε όλο και περισσότερο για την υγεία του.

Η σκηνή που απεικονίζεται, τοποθετείται σε κάποιο ψυχιατρικό άσυλο, σε μια περίοδο που αυτού του είδους τα ιδρύματα δεν ήταν τίποτα παραπάνω από «τρύπες» στην κοινωνική επιφάνεια, μέσα στις οποίες οι ψυχικά ασθενείς μπορούσαν να «πεταχτούν» δίχως να γίνει η παραμικρή προσπάθεια να αναγνωριστεί, να ταξινομηθεί, ή να γιατρευτεί η ασθένειά τους.

Η σκηνή είναι υπερβολικά σκληρή, με εγκλωβισμένους κρατούμενους περικυκλωμένους από ψηλούς τοίχους και μια βαριά πέτρινη αψίδα. Οι κρατούμενοι, που παλεύουν και γελούν ανόητα ή κουλουριάζονται απελπισμένα, ενώ φυλάσσονται από έναν άντρα. Το έργο εκφράζει μια τρομακτική και φανταστική άποψη της μοναξιάς, του φόβου και της κοινωνικής αποξένωσης.

Ο σπορέας σιταριού

Ο πίνακας αυτός του Van Gogh είναι ένα ακόμη μελαγχολικό και συμβολικό έργο του μεγάλου ιμπρεσιονιστή ζωγράφου. Δημιουργημένος περί το 1888 αποτυπώνει με μοναδικό

τρόπο και χρώματα του ηλιοβασιλέματος μια δύσκολη γεωργική εργασία και παρουσιάζει τη μεγάλη προσπάθεια του ατόμου, και ιδιαίτερα των ευπαθέστερων κοινωνικών ομάδων, για επιβίωση, κάλυψη των βιοτικών τους αναγκών και αξιοπρεπή διαβίωση ακόμα και υπό δύσκολες συνθήκες. Ταυτόχρονα δίνει το ελπιδοφόρο μήνυμα της αναγέννησης της φύσης όπου ακολουθεί μετά τη σπορά και το βαρύ χειμώνα.

Έκλειψη ήλιου

Ο συγκεκριμένος πίνακας δημιουργήθηκε το από τον Γερμανό ζωγράφο Τζορτζ Γκρος το 1926, περίοδος ανάπτυξης της Νέας Αντικειμενικότητας, ενός καλλιτεχνικού ρεύματος, που αναπτύχθηκε στη Γερμανία στις αρχές της δεκαετίας του 1920 κι επέζησε ως το 1933 οπότε καταπνίγηκε από το ναζιστικό καθεστώς. Εκφράστηκε στα εικαστικά, στη φωτογραφία, στη λογοτεχνία, στη μουσική και στον κινηματογράφο. Προήλθε από τον εξπρεσιονισμό, αλλά διατηρούσε ένα ρεαλισμό, τόσο ώστε να διατυπώνει το κοινωνικό ή πολιτικό μήνυμα του καλλιτέχνη.

Ο πίνακας είναι μια αλληγορία για τη Δημοκρατία της Βαϊμάρης στη Γερμανία. Η οικονομία επικαθορίζει απόλυτα την πολιτική. Ειδικότερα, απεικονίζονται επιχειρηματίες, που υπαγορεύουν στους ακέφαλους πολιτικούς τι να κάνουν. Ο γάιδαρος, που φοράει παρωπίδες, στην άκρη του τραπεζιού συμβολίζει το λαό, ο οποίος τρώει ό,τι του βάζουν μπροστά του.

Η πτώση του Ίκαρου

Ο πίνακας δημιουργήθηκε από το Ολλανδό ζωγράφο Πίτερ Μπρέγκελ το 1558 με σκοπό να προσδώσει ένα αλληγορικό τόνο στη συμπεριφορά των λαϊκών ανθρώπων της εποχής του.

Στην "Πτώση του Ίκαρου", λοιπόν, καταδεικνύει πόσο αδιάφοροι είναι οι συνάνθρωποί μας στην καθημερινότητα. Ειδικότερα, ακόμη κι όταν κάποιος καταστρέφεται δίπλα μας τις πιο πολλές φορές αδιαφορούμε προβάλλοντας τα δικά μας προβλήματα και ανησυχίες ως προφάσεις. Πιο αναλυτικά, στον πίνακα ενώ στο δεξί μέρος του διακρίνεται ο Ίκαρος που πνίγεται στη θάλασσα, στο αριστερό ένας αγρότης συνεχίζει να οργώνει αμέριμος το χωράφι του και ένας βοσκός παρατηρεί το γαλάζιο ουρανό.

Πρέπει, βέβαια, να σημειωθεί ότι πολλοί θεωρούν πως ο Μπρέγκελ γελοιοποιεί τον Ίκαρο, όπως τον παρουσιάζει, ακριβώς για να προωθήσει τις απόψεις των Στωικών, οι οποίοι υποστήριζαν ότι ο άνθρωπος δεν πρέπει να καταπατά τους νόμους του σύμπαντος, αλλά να περιορίζεται στην εκπλήρωση του καθήκοντός του και σε ό,τι του αναλογεί.

Πλούτος και φτώχεια

Ο πίνακας "πλούτος και φτώχεια" δημιουργήθηκε το 1888 από τον William Powell Frith και σήμερα βρίσκεται σε ιδιωτική συλλογή. Ο Frith επηρεάστηκε από την Βικτωριανή εποχή η οποία απομακρύνθηκε από τον ορθολογισμό και ενστερνίστηκε τον ρομαντισμό, τον

θρησκευτικό μυστικισμό αλλά και τις κοινωνικές αξίες. Ακόμη τον επηρέασε η Βιομηχανική επανάσταση και οι κοινωνικές ανακατατάξεις που αυτή δημιούργησε.

Στον πίνακα διαφαίνεται η συνάντηση των δύο παράλληλων κόσμων(της αστικής και της εργατικής τάξεις) σε ένα δρόμο του Λονδίνου. Στην αριστερή πλευρά του απεικονίζεται μια σκηνή με τους πλούσιους και στην δεξιά μια σκηνή με τους φτωχούς. Ο Frith ήθελε να αναδείξει την αντίθεση ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις, την αστική ιδιοκτήτρια των μέσων παραγωγής και την εργατική που κατέχει την εργατική δύναμη. Έχει ζωγραφίσει ένα μεγάλο πλήθος από πίνακες που προβάλλουν την εξαθλίωση των εργατών στην Αγγλία στα μέσα του 19ου αιώνα.

Γκουέρνικα

Τον Ιανουάριο του 1937 η κυβέρνηση της Ισπανικής δημοκρατίας ζήτησε από το Pablo Picasso να φιλοτεχνήσει ένα έργο για το ισπανικό περίπτερο στην διεθνή έκθεση Παρισιού. Ο Picasso δέχτηκε, αλλά τότε πληροφορήθηκε ότι η βασκή πρωτεύουσα

Γκουερνικα είχε σχεδόν ολοκληρωτικά καταστράφει κατά τη διάρκεια μιας αεροπορικής επίθεσης ναζιστικών αεροπλάνων. Το γεγονός αυτό πυροδότησε την δημιουργικότητα του με αποτέλεσμα να δημιουργήσει ένα έργο πολύ μεγάλων διαστάσεων με τον τίτλο της πόλης. Το έργο αυτό αποτελεί μια ισχυρή πολιτική δήλωση του καλλιτέχνη ως αντίδραση στους καταστροφικούς βομβαρδισμούς των Ναζί. Ο Picasso ήθελε να δείξει την τραγωδία του πολέμου και το πόνο που προκαλεί σε αθώους πολίτες. Προκειμένου να γίνει αντιληπτός ο πόνος αυτός, χρησιμοποιεί σκούρα χρώματα όπως το μπλέ, το μαύρο καθώς και αποχρώσεις του λευκού. Βασικά στοιχεία του έργου είναι ο ταύρος και το άλογο τα οποία αποτελούν σημαντικούς χαρακτήρες της ισπανικής κουλτούρας. Ο ταύρος συμβολίζει την βίαιη εκδήλωση του φασισμού και το άλογο αντιπροσωπεύει το λαό της Γκουερνικα. Το έργο αυτό είναι ένα σύμβολο αντι-πολέμου, και επιδιώκει την υλοποίηση της ειρήνης.

Τα στοιχειώδη

Δεν θέλει ο άνθρωπος πολλά να ζήσει
 λίγο να φάει, λίγο να πεί,
 να αγαπηθεί, να ερωτευτεί, να επιθυμήσει,
 να χαίρεται του ήλιου το φως, να αντέχει στο σκοτάδι
 και να στοχάζεται ψηλά,
 ψηλότερα να φτάνει.

Σε μια εποχή που το περιττό έχει γίνει κομμάτι της καθημερινότητάς μας, που συνεχώς απομακρυνόμαστε από τα στοιχειώδη, τα βασικά και τα πρωταρχικά, σε μια εποχή που, κατά τον ζωγράφο, «για να μάθουμε τον καιρό δεν κοιτάμε πια τον ουρανό αλλά το internet», η ματιά στα στοιχειώδη μοιάζει με κάθαρση.

Από τις σημειώσεις του Χρήστου Μποκόρου για «Τα στοιχειώδη»

Η ζωγραφική μου άσκηση αυτογνωσίας, αντλούσε επί χρόνια από τη σχέση μου με την καταγωγή και τη βιωμένη Ιστορία. Τελευταία παιδευόμουν με το μέτρο στα ζητούμενα του ανθρώπου. Ονειρευόμουν μια λιτή ευημερία, να απολαμβάνουμε τα απολύτως αναγκαία στη ζωή μας. Τα στοιχειώδη. Να ορθώσουμε το ανάστημά μας απαλλαγμένοι απ' τα περιττά. Να αναστρέψουμε την κρίση κρινόμενοι. Να κρίνουμε και να προκρίνουμε το ουσιώδες.

Παριστώντας μόνο την υλικότητα του απτού κόσμου γύρω μας, φιλοδόξησα να αποδώσω μιαν αίσθηση πνευματικότητας τέτοια ώστε να αναδειχθούν οι θεμελιώδεις αξίες της ζωής

μας.

Ζωγράφισα πάνω σε μακρόστενα ξύλα από ορεινές γέφυρες. Καθένα τους μια γέφυρα, ένα κατόρθωμα του ανθρώπου να υπερβαίνει δυσκολίες. Η στενότητα και το μήκος των ξύλων επιλέχθηκαν για να υπενθυμίζουν τη στενότητα και το μήκος της οδού που διαβαίνουμε για να φτάσουμε στην άλλη όχθη, απέναντι. Τα πεπατημένα ξύλα, ανακαλούν το πλήθος των αγνώστων που τα περπάτησαν. Πάνω τους η ζωγραφική, επιμελημένο σήμα απ' το πέρασμά μας, αντιστέκεται στη ζωή που μας δαπανά αδαπάνητη. Ζωγραφισμένοι άνθρωποι σαν κι εμάς αναπαύονται εν μέση οδώ, κοπιώντας και πεφορτισμένοι. Πάνω τους έναστρος ουρανόσ και κάτω η γη ανθισμένη. Στο βάθος μια πόρτα μισάνοιχτη στο φως, μας καλεί να προχωρήσουμε. Πίσω της τα ελάχιστα απαραίτητα της ζωής, λιτό γεύμα για συντροφιά, ένα στρωμένο κρεβάτι, νερό να ευπρεπιστούμε, λευκή πετσέτα, σαπούνι, ένα καθρεφτάκι να δούμε το πρόσωπό μας καθαρό κι η πόρτα μισάνοιχτη.

Βαθύτερη επιθυμία μου ήταν αυτά τα έργα να μην είναι μόνο αισθητικό θέαμα. Θα ήθελα να απευθύνονται στην καρδιά των μετεχόντων, να ανακουφίζουν το βλέμμα στην οικειότητα της ύλης και την πειστικότητα της ζωγραφικής και να διεγείρουν την έφεσή μας για το υψηλό και το κύριο, αυτή την τάση του ύψους, της ανάτασης που έχουμε βαθειά μέσα μας. Ένιωθα την ανάγκη ν' απελευθερωθούμε απ' την τυραννία του εφήμερου που συντηρεί την αφθονία της μετριότητας και του περιττού. Να ανέβουμε σ' ένα ψηλότερο νόημα ζωής που να αναιρεί τον θάνατο πριν μας καταλύσει, να τον προλάβουμε αναστημένοι εν ζωή. Να μη σερνόμαστε. Κάθε στιγμή μας πάλλεται η αιωνιότητα του άπειρου κόσμου.

Τι είναι «Τα στοιχειώδη»;

«Είναι αυτά που θα μας οδηγήσουν να ορθώσουμε το ανάστημά μας, απαλλαγμένοι από τα περιττά. Να αναστρέψουμε την κρίση κρινόμενοι. Να κρίνουμε και να προκρίνουμε το

ουσιώδεις», μας λέει ο Χρήστος Μποκόρος. «Παριστώντας μόνο την υλικότητα του απτού κόσμου γύρω μας, φιλοδόξησα να αποδώσω μιαν αίσθηση πνευματικότητας τέτοια, ώστε να αναδειχθούν οι θεμελιώδεις αξίες της ζωής μας».

Τα ξύλα που χρησιμοποίησε στη συγκεκριμένη δουλειά είναι από γέφυρες, πεπατημένα, που κοιτώντας τα, νιώθεις τα βήματα όσων τα διάβηκαν. «Η στενότητα και το μήκος των ξύλων επιλέχθηκαν για να υπενθυμίζουν τη στενότητα και το μήκος της οδού που διαβαίνουμε για να φτάσουμε στην άλλη όχθη, απέναντι» τονίζει.

Γιατί όμως πετά το περιττό και εστιάζει στο απαραίτητο; «Βαθύτερη επιθυμία μου ήταν αυτά τα έργα να μην είναι μόνο θέαμα αισθητικό» σημειώνει, μιας και στόχος του ήταν να απευθύνονται στην καρδιά των μετεχόντων, να ανακουφίζουν το βλέμμα στην οικειότητα της ύλης και την πειστικότητα της ζωγραφικής και να διεγείρουν την έφεσή μας για το υψηλό και το κύριο. «Αυτήν την τάση του ύψους, της ανάτασης που έχουμε βαθιά μέσα μας» όπως χαρακτηριστικά λέει. «Ένιωθα την ανάγκη ν' απελευθερωθούμε απ' την τυραννία του εφήμερου που συντηρεί την αφθονία της μετριότητας και του περιττού. Να ανέβουμε σ' ένα ψηλότερο νόημα ζωής, που να αναιρεί τον θάνατο πριν μας καταλύσει, να τον προλάβουμε αναστημένοι εν ζωή. Να μη σερνόμαστε. Κάθε στιγμή μας, πάλλεται η αιωνιότητα του άπειρου κόσμου».

Τα έργα, μακρόστενα ξύλα με ζωγραφισμένες ανθρώπινες φιγούρες, μία πετσέτα, ένα σαπούνι, νερό, λίγες ελιές, ..«τα στοιχειώδη» για έναν άνθρωπο. «Τελευταία ονειρευόμουν μία λιτή ευημερία, να απολαμβάνουμε τα απολύτως αναγκαία στη ζωή μας... «Τα στοιχειώδη» καταλήγει, για να μας υπενθυμίσει τη διαφορά του “θέλω” από το “χρειάζομαι”.

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του ΔΘΠ, Νίκος Διαμαντής, αναφέρθηκε στην επικαιρότητα της έκθεσης «Τα στοιχειώδη», υπογραμμίζοντας ότι η κρίση μπορεί να γίνει η αφετηρία για νέο ξεκίνημα. Συγκεκριμένα, στην ομιλία του ο Νίκος Διαμαντής τόνισε: «Η συγκεκριμένη

έκθεση δημιουργεί ένα δίχτυ που ενώνει το παρελθόν με το παρόν και μας βηματίζει προς το μέλλον. Άνοιξη, Σάββατο του Λαζάρου, και μέσα από τις μυρωδιές της Άνοιξης, η κρίση που συντελείται μέσα και έξω από την ψυχή μας, μπορεί να αποτελέσει αφετηρία, έχοντας σαν οδηγό τα στοιχειώδη, τα χρειώδη της ζωής μας».

Οι πατατοφάγοι

του Βίνσεντ Βαν Γκογκ

Η πατάτα γίνεται η κυριότερη τροφή των φτωχών πληθυσμών κατά την διάρκεια της Βιομηχανικής Επανάστασης καθώς η καλλιέργεια της γενικεύεται κατά την διάρκεια του 19 αιώνα.

Ο Βαν Γκογκ θεωρεί αυτό τον πίνακα τον καλύτερο του.

Οι πατατοφάγοι (1885) θεωρούνται η σύνοψη των καλλιτεχνικών σπουδών του Βαν Γκογκ. Εξωτερικεύει τα κοινωνικά του συναισθήματα με μεγάλη δύναμη κι ένταση. Τα χέρια των αγροτών έχουν αποδοθεί με συγκινητική απλότητα: έχουν το ίδιο χρώμα και συνοχή, όπως οι πατάτες που έχουν σκάψει από τη γη. Οι φαινομενικά τυχαίες πινελιές είναι στην πραγματικότητα αποτυπωμένες με ακρίβεια και φειδώ. Μέσα στο σκοτάδι του δωματίου, η λάμπα και τα μόλις ορατά δοκάρια του ταβανιού αυξάνουν την αίσθηση της θρησκευτικότητας. Το σκηνικό θυμίζει στο θεατή το σκοτάδι ενός καθεδρικού ναού. Το πρόσωπο της αγρότισσας αποδίδεται με ένα φειδωλό, απαλό κοντράστ. Στο φόντο, οι ανοιχτές, λεπτές πινελιές βοηθούν τη φιγούρα να φανεί προφίλ πάνω στο σκούρο φόντο. Η ασυμβίβαστη απεικόνιση αυτών των χαρακτήρων μαρτυρά την επιθυμία του Βαν Γκογκ να δημιουργήσει μια πραγματική εικόνα αγροτών ζωγραφίζοντάς τους μέσα στην τραχύτητα τους, παρά αποδίδοντας τους μια συμβατική γοητεία.

Είναι ο ιδανικός ζωγράφος της αγροτικής ζωής: αισθανόταν μεγάλη αλληλεγγύη για τους φτωχούς, των οποίων η ζωή, όπως και η δική του, ήταν γεμάτη πόνο. Το τραπέζι μετατρέπεται σε βωμό και το φαΐ σε θεία κοινωνία που μοιράζονται οι αγρότες. Το μοίρασμα του φαγητού και του ποτού τονίζει ακόμα περισσότερο το θέμα της πνευματικής μεταλήψεως. Το φως στα αντικείμενα του δωματίου είναι το ίδιο με το φως που είδε ο Βίνσεντ στα ορυχεία, ενώ το σκοτάδι έχει μια φυσική πυκνότητα.

Ο πίνακας αυτός αποτελεί το πιο αντιπροσωπευτικό ίσως έργο της πρώιμης περιόδου του και αποτέλεσε το μόνο πίνακα όπου οι χωρικοί του Βαν Γκογκ που είχαν υπάρξει θέμα πολλών πινάκων του, έγιναν τώρα θέμα και κοινό του ταυτόχρονα. Ζωγράφησε αυτό τον πίνακα στο ατελιέ του το Μάιο του 1885 ενώ με τη βοήθεια του αδελφού του τύπωσε 20 λιθογραφίες ώστε να μπορούν να τον αγοράσουν οι γείτονές του σε λογική τιμή. Σε γράμμα στον αδελφό του έγραψε ότι ο πίνακας αντανακλά την χειρωνακτική εργασία και τον τίμιο τρόπο με τον

οποίο οι χωρικοί κερδίζουν το ψωμί τους. Τα πρόσωπα στον πίνακα μοιάζουν να ακτινοβολούν μια εσωτερική δύναμη που ενισχύει την αξιοπρέπειά τους ενώ η έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ τους προσδίδει αναμφισβήτητα στη σκηνή γαλήνη και μελαγχολία. Ωστόσο ένα αρνητικό σχόλιο για τον συγκεκριμένο πίνακα από τον Άντον Ραπάρντ, επίσης καλλιτέχνη, σηματοδότησε και το τέλος της φιλίας τους γεγονός που τονίζει και τον ευαίσθητο χαρακτήρα του Βαν Γκογκ. Ο Ραπάρντ επικεντρώθηκε στα εμφανή «λάθη» των Πατατοφάγων όπως τα πολύ κοντά χέρια και τα κοκαλιάρικα πρόσωπα, κρίνοντας με βάση την ακαδημαϊκά του εκπαίδευση που έρχεται σε απόλυτη αντίθεση με την αισθητική του Βαν Γκογκ. Αυτή έχει τις ρίζες της στην αποστροφή του για τις συμβατικές νόρμες και στην ουσιαστική άγνοια της τεχνικής. Παρ' όλα αυτά με σκληρή δουλειά και συνεχή εξάσκηση κατάφερε στη διάρκεια των χρόνων να τελειοποιήσει την τεχνική του. Η ζωγραφική του γλώσσα παραμένει πάντα βασισμένη στην απτή πραγματικότητα στην οποία αντιδρά και σχολιάζει με τρόπο απόλυτα προσωπικό τον οποίο θα κατέστρεφε η εφαρμογή των κανόνων.

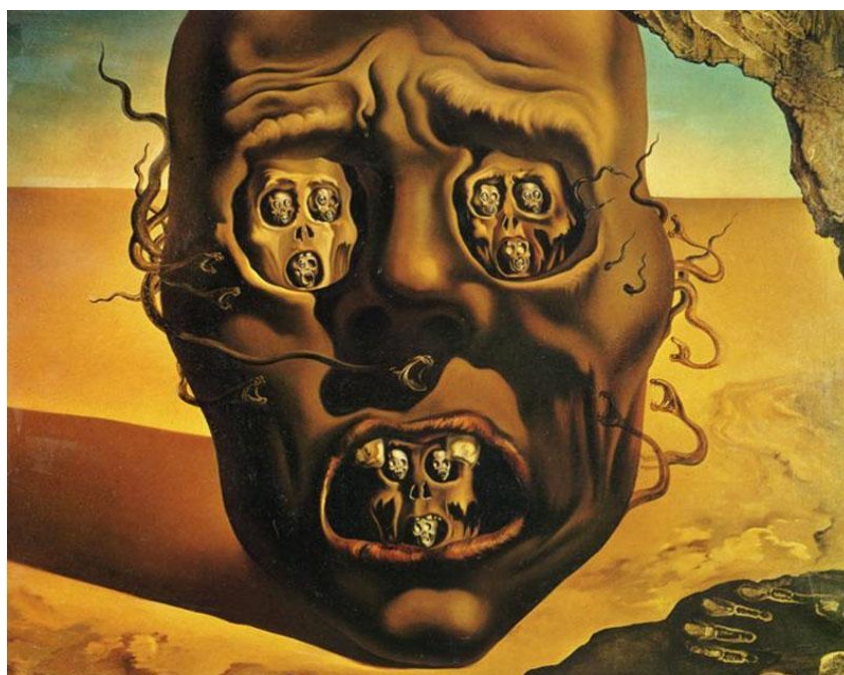
Το έργο φέρει τον τίτλο "Οι Πατατοφάγοι" και ο Van Gogh το φιλοτέχνησε τον Απρίλιο του 1885. Για τον πίνακα αυτόν, ο Van Gogh έχει πει ότι σκοπός του ήταν να απεικονίσει τους χωρικούς "όπως πραγματικά είναι". Σε επιστολή προς τον αδερφό του Τεό, τον Απρίλη του 1885, γράφει τα εξής:

"Χρησιμοποίησα επίτηδες μοντέλα άσχημα και ταλαιπωρημένα. [...] Ήθελα, βλέπεις, να τον φτιάξω έτσι ώστε ο κόσμος να καταλάβει ότι οι άνθρωποι αυτοί, που τρώνε τις πατάτες τους κάτω από το φως της μικρής τους λάμπας, έχουν σκάψει το χώμα με τα ίδια τους τα χέρια, τα οποία βλέπουμε να βάζουν μέσα στα πιάτα τους, και να μιλήσω με τον τρόπο αυτό για τη χειρωνακτική εργασία και για το ότι οι άνθρωποι αυτοί κέρδισαν πράγματι με κόπο το

φαγητό τους. Ήθελα να δείξω μια ζωή εντελώς διαφορετική από τη δική μας - των πολιτισμένων ανθρώπων."

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Το Πρόσωπο του πολέμου είναι ένας πίνακας του ισπανού ζωγράφου Σαλβαδόρ Νταλί. Το έργο αυτό φιλοτεχνήθηκε το 1940 στο διάστημα μεταξύ του τέλους του ισπανικού πολέμου και στις αρχές του Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου. Ο πίνακας αυτός απεικονίζει μια εξωπραγματική μορφή του πολέμου να αιωρείται σένα έρημο τοπίο. Μέσα σαΐτα το περιβάλλον το ανθρώπινο πρόσωπο είναι περικυκλωμένο από ερπετά. Πρόκειται δηλαδή για μια εικόνα του κεφαλιού μιας μέδουσας με φιδίσια μαλλιά να επιτίθενται από τις δυο πλευρές. Στην κοιλότητα των ματιών και του στόματος εμφανίζονται κρανία τα όποια με τη σειρά τους έχουν νεκροκεφαλές στη θέση των ματιών και του στόματος, γεγονός επαναλαμβανόμενο επ' αόριστον. Η φρίκη του πίνακα αυτού αυξάνεται περαιτέρω από τις καφέ τονικότητες που κυριαρχούν στην ατμόσφαιρα. Από την πλευρά του, ανεπίσημα, ο Νταλί τόνισε ότι ήταν το μόνο έργο όπου μπορούσε κανείς να δει το αληθινό αποτύπωμα του χεριού του πάνω στον καμβά.

ΠΟΛΕΜΟΣ

Παράδειγμα αντιπολεμικής στάσης στη ζωγραφική αποτελεί το έργο του Μαρκ Σαγκάλ, «Πόλεμος» (1964-66). Ο Ρώσο-εβραϊκής καταγωγής ζωγράφος εκφράζει εδώ τη δική του τρομαχτική αντίληψη για τη βιαιότητα και τις καταστροφικές συνέπειες του πολέμου. Διακρίνουμε ένα χωριό που καίγεται, ενώ κάτοικοι και ζώα είναι εγκλωβισμένα στις φλόγες. Οι άνθρωποι που τρέχουν να σωθούν είναι Εβραίοι, ο πίνακας όμως, έχει ευρύτερη σημασία. Είναι μια από τις πιο μελαγχολικές καταθέσεις ψυχής του Σαγκάν. Ο γεμάτος καπνό ουρανός τυλίγει τους φυγάδες που προσπαθούν να σωθούν τρέχοντας ή στοιβαγμένοι σε άμαξα, ενώ άλλοι θρηνούν θύματα πάνω στο λερωμένο χιόνι, σκηνή που προδιαθέτει αρνητικά τη σκέψη του θεατή. Το μοναδικό φως το δίνουν μόνο οι καταστροφικές φλόγες, ενώ ο εσταυρωμένος Χριστός στην άκρη του πίνακα, στα δεξιά, μισοσπασμένος από τον αποπνικτικό καπνό, μοιάζει αδύναμος να προσφέρει τη σωτηρία στους τρομοκρατημένους και απελπισμένους ανθρώπους που τον περικυκλώνουν ζητώντας λύτρωση από την κόλαση που ζουν. Ακόμα και το κερασφόρο ζώο μοιάζει περισσότερο με εξιλαστήριο θύμα που προσφέρει καταφύγιο σε ένα ζευγάρι και το παιδί τους. Η σκηνή αυτή αποτελεί τη μοναδική ακτίνα ελπίδας που εντοπίζουμε σε όλη τη σύνθεση.

«Ο υπερρεαλισμός ή σουρεαλισμός, από τις γαλλικές λέξεις sur (επάνω) και réalisme (ρεαλισμός, πραγματικότητα) όπου στα ελληνικά θα μπορούσε να αποδοθεί ως «πάνω ή πέρα από την πραγματικότητα», ήταν ένα κίνημα που αναπτύχθηκε κυρίως στο χώρο της λογοτεχνίας και εξελίχθηκε σε ένα ευρύτερο καλλιτεχνικό ρεύμα. Άνθισε περισσότερο στη Γαλλία στις αρχές του 20ου αιώνα (μεταξύ Α΄ και Β΄ παγκόσμιου πολέμου). Επαναστατικό κίνημα, που επιδίωξε πολλές ριζοσπαστικές αλλαγές στο χώρο της τέχνης αλλά και της σκέψης γενικότερα, ασκώντας επίδραση σε μεταγενέστερες γενιές καλλιτεχνών. Το κίνημα αυτό επηρέασε σημαντικά τους δύο αυτούς καλλιτέχνες καθώς εμπνεύστηκαν από τις τραγικές καταστάσεις που επικρατούσαν και απεικόνισαν με πλήρης λεπτομέρεια τα γεγονότα που διαδραματιζόνταν εκείνη την περίοδο. Μέσα από αυτό εξέφραζαν τα συναισθήματά τους, τις ανησυχίες τους ακόμα και τον θυμό τους.

Επίλογος

Επομένως, με βάση αυτά τα έργα, που μελετήσαμε, καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως η ζωγραφική είναι μία μορφή τέχνης που μπορεί να προσφέρει πολλά σε κάθε κοινωνία στην οποία εξελίσσεται. Μέσα από τους πίνακες των διάφορων ζωγράφων εκφράζονται οι αντιδράσεις και κυρίως οι προβληματισμοί των ανθρώπων για τα << κακώς κείμενα >> της κάθε εποχής.

3Κ

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Σταυρούλα Αλεξάκη

Ερευνητική Εργασία Β Τετραμήνου

18 Απριλίου 2016

Ο κινηματογράφος ως κριτική ζωής

Γενικότερα ο κινηματογράφος αποτελεί ένα μέσο ψυχαγωγίας αλλά ως ένα είδος τέχνης κρίνει καταστάσεις και φαινόμενα που έχουν επηρεάσει και συνεχίζουν να επηρεάζουν τον κόσμο (όπως π.χ. ρατσισμός). Όμως το ερώτημα παραμένει: πως γίνεται ένα τόσο απλό μέσο ψυχαγωγίας να επηρεάζει τόσες γενιές; Η απάντηση είναι απλή. Ο δημιουργός μιας ταινίας τις περισσότερες φορές προσπαθεί να ευαισθητοποιήσει το κοινό του και να τους καταστήσει κοινωνούς των προβληματισμών του. Θα παρουσιάσουμε μέσω παραδειγμάτων κάποιων ταινιών την κριτική καθώς και το μήνυμα που προσπαθεί να προβάλει ο δημιουργός.

12 Χρόνια Σκλάβος

Η ταινία «12 Χρόνια Σκλάβος» είναι μια μυθιστορηματική προσαρμογή της αυτοβιογραφίας του Σόλομον Νόρθαπ, ενός ελεύθερου μαύρου άνδρα που απήχθη στην Ουάσινγκτον το 1841 και πουλήθηκε στη σκλαβιά. Εργάστηκε σε φυτείες στη Λουιζιάνα για 12 χρόνια πριν την απελευθέρωσή του. Η ταινία ξετυλίγει 250 χρόνια ανθρώπινης εξαθλίωσης, ταπείνωσης, νοσηρότητας, τρόμου και υπανθρωπιάς. Η συνάντηση του Σόλομον με μια ομάδα ινδιάνων θυμίζει την αιματοβαμμένη ιστορία, όχι μόνο της Αμερικής, αλλά ολόκληρου του ανθρώπινου γένους ως κατακτητή, ως δήθεν εκπολιτιστή, ως δήθεν έλλογου ζώου, ως δήθεν ειρηνευτή και ελευθερωτή. Για αυτό και χτυπάει στο θυμικό, όχι μόνο των Αμερικάνων αλλά και στον υπόλοιπο κόσμο. Χωρίς διάθεση διδακτισμού ή μελοδραματισμού, η αληθινή ιστορία του Σόλομον σοκάρει ακόμη και τώρα, παρά το

πέραςμα του χρόνου, διότι ξέρεις ότι το δουλεμπόριο υπάρχει ακόμη, σε άλλη μορφή μιν, αλλά ακόμη γίνεται.

Ο Πιανίστας

«Ο Πιανίστας» αποτελεί κινηματογραφική μεταφορά της αληθινής ιστορίας του Πολωνο-εβραίου πιανίστα Βλαντισλάβ Σπίλμαν, ο οποίος κατάφερε να επιβιώσει στο γκέτο της Βαρσοβίας χάρη στη φήμη του ως μουσικού, προσπαθώντας ταυτόχρονα να παραμείνει ψυχρός θεατής των φρικαλεοτήτων που συνέβαιναν γύρω του. Είναι μια σκληρή ταινία που μας δείχνει με πολύ ωμό και ρεαλιστικό τρόπο τα βασανιστήρια των Εβραίων από τους Γερμανούς. Ο ίδιος ο σκηνοθέτης είναι Πολωνός-Εβραίος και έχει περάσει από τα γκέτο των Γερμανών.

Οι Άθικτοι

Οι «Άθικτοι» είναι μια ταινία για τη φιλία, για τη χαρά της ζωής και το άνοιγμα σε νέους κόσμους και εμπειρίες, ακόμη και μετά από μια μεγάλη ανατροπή στη ζωή!

Το σενάριο βασίζεται στην πραγματική ιστορία του Φιλίπ, ενός δισεκατομμυριούχου αριστοκράτη, ο οποίος έχοντας μείνει καθηλωμένος σε αναπηρικό καροτσάκι μετά από ένα ατύχημα με αλεξίπτωτο, επιλέγει για βοηθό του στην καθημερινότητα, τον Ντρίς, τον πιο απρόσμενο υποψήφιο, έναν πρόσφατα αποφυλακισμένο μαύρο νεαρό, από τις φτωχές συνοικίες στα προάστια του Παρισιού.

Δύο διαφορετικοί κόσμοι συναντιούνται και παρόλες τις διαφορές τους οι πρωταγωνιστές μοιράζονται μια αληθινή φιλία, κωμική και δυνατή, χαρίζοντας συγκίνηση. Το γεγονός ότι δυο κόσμοι τόσο διαφορετικοί, έρχονται κοντά και καταφέρνουν να υπερπηδήσουν εμπόδια κοινωνικής και ταξικής προέλευσης, δίνουν στη ταινία ένα ιδιαίτερα αισιόδοξο κλίμα. Η βαθιά δραματική της βάση που πηγάζει αφενός από την παραπληγικότητα του αριστοκράτη

Φιλίπ, και αφετέρου από την κάπως προαποφασισμένη μοίρα ατόμων του περιθωρίου όπως ο Ντρισ.

ΠΗΓΕΣ

https://el.wikipedia.org/wiki/12_χρόνια_σκλάβος

http://www.athinorama.gr/cinema/movie/o_pianistas-1006830.html

[https://el.wikipedia.org/wiki/Ο_Πιανίστας_\(ταινία\)](https://el.wikipedia.org/wiki/Ο_Πιανίστας_(ταινία))

<http://www.culturenow.gr/24886/tainia-12-xronia-sklavos-toy-stiv-makkoyin>

Mafie

Καθηγήτρια: Σταυρούλα Αλεξάκη

Ερευνητική Εργασία Β Τετραμήνου

18 Απριλίου 2016

Η μουσική ως κριτική της ζωής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μουσική είναι η τέχνη που αποτελείται από ένα σύνολο ήχων μιας μουσικής σύνθεσης. Η τέχνη αυτή διαφέρει από περιοχή σε περιοχή ανάλογα με την κουλτούρα, τον πολιτισμό και τον τρόπο ζωής. Έχει αποδειχθεί επιστημονικά πως η μουσική επιδρά καταληκτικά και εξ ολοκλήρου στην ψυχοσύνθεση του ανθρώπου. Συγκεκριμένα, δυο εξαιρετικά σημαντικοί μουσικοσυνθέτες διακρίθηκαν για τα έργα τους που περιλάμβαναν κυρίως την κριτική που ασκούσαν στον κοινωνικό τους περίγυρο.

Μίκης Θεοδωράκης

Ο Μίκης Θεοδωράκης καταγόταν από την Κρήτη. Είχε ασχοληθεί με όλα τα είδη μουσικής και έχει συνθέσει το συρτάκι ‘‘Ζορμπάς’’ (βασισμένο σε παραδοσιακή κρητική μουσική). Ακόμη, έχει γράψει συμφωνίες, μπαλέτα, όπερες και μουσική δωματίου (κλασική μουσική). Όσον αφορά τον πολιτικό τομέα ο Θεοδωράκης καταδιώχθηκε από την αστυνομία λόγω των προοδευτικών του ιδεών και της συμμετοχής του στις μάχες των Αθηνών το 1944. Μάλιστα για ένα διάστημα ζούσε παράνομα στην Αθήνα συνεχίζοντας την επαναστατική του δράση. Μετά από είκοσι περίπου χρόνια ιδρύει μαζί με άλλους την πρώτη αντιστασιακή οργάνωση κατά της Δικτατορίας και εκλέγεται πρόεδρος.

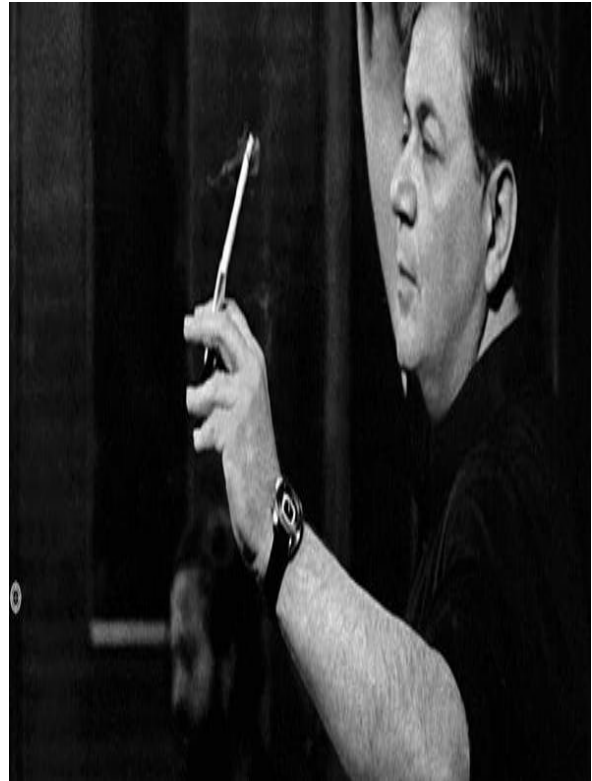
Την ίδια χρονιά φυλακίστηκε. Όμως οι : Σοστακόβιτς, Άρθουρ Μίλερ και Λώρενς Ολίβιε, δημιούργησαν επιτροπές για την απελευθέρωσή του, η οποία μετά από πίεση πραγματοποιήθηκε.

Μάνος Χατζιδάκις

Εξίσου σημαντικός στην εποχή του υπήρξε ο Έλληνας συνθέτης και ποιητής Μάνος Χατζιδάκις. Γεννήθηκε στην Ξάνθη στις 23 Οκτωβρίου 1925 και υπήρξε ο πρώτος που συνέδεσε με το έργο του, τη λόγια μουσική με τη λαϊκή μουσική παράδοση. Ήδη από την εποχή της απελευθέρωσης ανέπτυξε βαθιά πολιτική σκέψη με στόχο την αμφισβήτηση και την αναθεώρηση. Επικεντρώνεται σε κοινωνικά ζητήματα πέρα από τις ιδεολογίες και το έργο του σαφώς είναι μη στρατευμένο. Από τη μεταπολίτευση και έπειτα, αντιδρά συνειδητά σε κατεστημένες αντιλήψεις, σε ορισμένες μεθοδεύσεις και αγωνίζεται κατά του λαϊκισμού και συντηρητισμού μέσω συνεντεύξεων, άρθρων και δηλώσεων. Όμως, δεν άργησε να υπάρξει έντονη κριτική από την εφημερίδα “Αυριανή”.

Πολλοί δημοσιογράφοι και σύγχρονοι μελετητές εξαιτίας των αιρετικών ιδεών του ,απορούσαν για την πολιτική ταυτότητα του και για τα δεδομένα τα οποία τελικά υποστήριζε. Άλλοι τον θεωρούσαν “δεξιό” ενώ άλλοι αναρχικό , παίρνοντας αφορμή από την στήριξη που έδειχνε στους αναρχικούς και τις διαμαρτυρίες τους. Ο Χατζιδάκις γενικότερα, διεκδικούσε την ελεύθερη σκέψη , επιχειρούσε

να ζει ως ελεύθερος πολίτης, πράγμα καθόλου εύκολο αφού οι ιδέες και οι απόψεις του ήταν ανατρεπτικές.

Συμπερασματικά, οι δύο καλλιτέχνες που αναφέρθηκαν, αγωνίστηκαν για ανατρεπτικές ιδέες στην εποχή τους, διακρίθηκαν και επηρέασαν σημαντικά την κοινωνία.

Αστέρια

Καθηγήτρια: Σταυρούλα Αλεξάκη

Ερευνητική Εργασία Β Τετραμήνου

18 Απριλίου 2016

Στο Β Τετράμηνο θα ασχοληθούμε με τον ρόλο των κόμικς στην κριτική της ζωής και ιδιαίτερα με τις γελοιογραφίες του Αρκά. Θα ετοιμάσουμε ένα βίντεο με κάποιες γελοιογραφίες και σχόλια για το τι θέλουν να μας περάσουν.

Μουσικές

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Σταυρούλα Αλεξιάκη

Ερευνητική Εργασία Β Τετραμήνου

18 Απριλίου 2016

Θα ασχοληθούμε με την κατασκευή ενός βίντεο με θέμα τη γυναικεία χειραφέτηση. Θα αντλήσουμε πληροφορίες και θα συγκεντρώσουμε υλικό βλέποντας ταινίες και ακούγοντας μουσική.

THE HOURS

Στις αρχές της δεκαετίας του 1920 η διάσημη συγγραφέας Virginia Woolf, ζει σε ένα προάστιο του Λονδίνου. Εκεί με τη βοήθεια του συζύγου της προσπαθεί να αντιμετωπίσει τα ψυχικά της προβλήματα δηλαδή την κατάθλιψη που βιώνει μετά την απόπειρα αυτοκτονίας και ξεκινά να γράψει το πρώτο της σημαντικό μυθιστόρημα, την Mrs. Dalloway. Σχεδόν τρεις δεκαετίες αργότερα το '50, η Laura Brown είναι μια τυπικά σύζυγος, μητέρα και μεσοαστή νοικοκυρά στο Λος Άντζελες στο τέλος του Δευτέρου Παγκόσμιου Πολέμου. Η Laura ξεκινά να διαβάζει το «Mrs. Dalloway» και ταυτίζεται τόσο πολύ με το βιβλίο που παίρνει μια απόφαση που θα επηρεάσει για πάντα τη ζωή της αλλά και την οικογένειά της. Τέλος στη Νέα Υόρκη του σήμερα, η Clarissa Vaughan, είναι μια γυναίκα καριέρας και συγκεκριμένα εκδότρια, μια σύγχρονη Mrs. Dalloway. Είναι ερωτευμένη με έναν ομοφυλόφιλο τον Richard, έναν ταλαντούχο ποιητή ο οποίος πάσχει από AIDS. Η ίδια έχει αναλάβει να οργανώσει ένα πάρτι προς τιμή του, με την ευκαιρία της βράβεισής του. Καθεμία από τις ηρωίδες θα συνειδητοποιήσουν μέσα σε μια μέρα της ζωής τους τα αδιέξοδο στα οποία βρίσκονται ενώ παράλληλα οι τρεις ιστορίες θα συγκλίνουν απρόσμενα. Η ταινία βασίζεται στο ομότιτλο μυθιστόρημα του Michael Cunningham και διαθέτει μια ισχυρότατη τριάδα πρωταγωνιστριών. Nicole Kidman, Julianne Moore και Meryl Streep ενώνουν τις

δυνάμεις τους, σε μια ταινία που δίνει με μοναδικό τρόπο τα αδιέξοδα των γυναικών και τις προσπάθειές τους να δώσουν νόημα στη ζωή τους. Ανάλογα με την εποχή της καθεμίας, οι ηρωίδες αντιμετωπίζουν το κοινωνικό περιβάλλον κάθε εποχής, την σεξουαλικότητά τους και τα αδιέξοδά τους. Αξίζει να σημειωθεί και η ερμηνεία του Ed Harris στο ρόλο του Richard. Η σκηνοθεσία του Stephen Daldry είναι εξαιρετική. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό από τη στιγμή που η ταινία διαδραματίζεται σε τρεις διαφορετικές χρονικές περιόδους, καθεμία από τις οποίες έχει διαφορετικό στυλ και προσέγγιση. Αυτό όμως που διακρίνει αυτή την ταινία είναι ότι κρατά το ενδιαφέρον αμείωτο μέχρι το τέλος.

THE PIANO

Η Άντα Μαγκράθ πηγαίνει στη [Νέα Ζηλανδία](#) να παντρευτεί τον Άλιστερ Στιούαρτ. Ταξιδεύει μαζί με την μικρή κόρη της Φλόρα. Η Άντα δεν έχει μιλήσει καθόλου απ' όταν ήταν 6 ετών και εκφράζεται μέσω του πιάνου της και τη νοηματική γλώσσα. Η κόρη της κάνει το διερμηνέα. Η Άντα, η Φλόρα και τα υπάρχοντά τους, συμπεριλαμβανομένων και του πιάνου, αποβιβάζονται σε μια παραλία της Νέας Ζηλανδίας. Καθώς δεν τους περιμένει κανένας, περνάνε τη νύχτα εκεί. Την επόμενη μέρα φτάνουν ο Άλιστερ μαζί με το πλήρωμά του και τον φίλο του Μπέινς. Ο Άλιστερ λέει στην Άντα ότι δεν υπάρχει χώρος για το πιάνο στο σπίτι και έτσι το πιάνο έμεινε στην παραλία. Η Άντα τότε δεν κάνει καμία προσπάθεια να τον προσεγγίσει και προσπαθεί απεγνωσμένα να πάρει το πιάνο της πίσω. Χωρίς να μπορεί να επικοινωνήσει με τον Άλιστερ, πηγαίνει με τη Φλόρα στον Μπέινς και του ζητά να την πάει στο πιάνο. Αυτός δέχεται και οι τρεις τους περνάνε τη μέρα ακούγοντας την Άντα να παίζει. Ο Μπέινς βρίσκει ελκυστική την Άντα, έτσι παίρνει το πιάνο σπίτι του και προτείνει στην Άντα να του κάνει μαθήματα. Εκείνη δέχεται και πηγαίνει σπίτι του να τον διδάξει. Εκεί, εκπλήσσεται όταν βρίσκει το πιάνο σε τέλειο τόνο, μετά το μεγάλο ταξίδι και ο Μπέινς της λέει ότι προτιμά να ακούσει την ίδια παρά τον εαυτό του να παίζει. Αργότερα, προσφέρεται να της πουλήσει το πιάνο, αφήνοντας τον να κάνει πράγματα που του αρέσουν

ενώ αυτή παίζει. Η Άντα δέχεται καθώς και αυτή έλκεται από τον Μπέινς. Ένα απόγευμα, ο Μπέινς και η Άντα θα ενδώσουν και θα κάνουν έρωτα. Ο Άλιστερ αρχίζει και υποψιάζεται την παράνομη σχέση και τους ανακαλύπτει. Η Άντα αποφεύγει τον Μπέινς και προσπαθεί να έρθει πιο κοντά με τον Άλιστερ, αν και το κάνει μόνο και μόνο για να τον μπερδέψει, γιατί όταν ο Άλιστερ πάει να την ακουμπήσει, εκείνη αποτραβιέται. Πριν ο Άλιστερ αναχωρήσει για το ταξίδι του, ρωτά την Άντα αν θα επισκεφτεί τον Μπέινς και του απαντάει όχι κουνώντας το κεφάλι της. Τότε της λέει ότι την εμπιστεύεται ότι δε θα πάει να το δει όσο αυτός λείπει. Λίγο αργότερα, η Άντα στέλνει την κόρη της μαζί με ένα πακέτο, που περιέχει μια εκδήλωση αγάπης, στον Μπέινς. Η Φλόρα έχει αρχίσει να δέχεται τον Άλιστερ σαν πατέρα της και θυμώνει με την απιστία της μητέρας της και δίνει το πακέτο στον Άλιστερ. Μόλις ο Άλιστερ διαβάζει το σημείωμα, επιστρέφει σπίτι και κόβει τον αντίχειρα της Άντα με ένα τσεκούρι, ώστε να μην μπορεί να παίζει πιάνο. Μετά, ο Άλιστερ διώχνει την Άντα και τη Φλόρα μαζί με τον Μπέινς και διαλύει το γάμο τους. Καθώς πηγαίνουν με τη βάρκα στο πλοίο μαζί με τα πράγματά τους και το πιάνο, η Άντα αισθάνεται ότι το πιάνο καταστρέφεται εφόσον δεν μπορεί πια να παίζει και ρίχνει το πιάνο στη θάλασσα. Καθώς αυτό βυθίζεται, δένει το πόδι της με το σκοινί του πιάνου και αυτό την παρασύρει στο βυθό. Μέσα στη θάλασσα με το πιάνο να την κρατάει, η Άντα αλλάζει γνώμη και βγαίνει στην επιφάνεια. Στο επίλογο, περιγράφει τη ζωή με τον Μπέινς και τη Φλόρα, στο νέο τους σπίτι, όπου έχει αρχίσει να δίνει μαθήματα πιάνου και το κομμένο δάχτυλο το έχει αντικαταστήσει με ένα μεταλλικό που της έφτιαξε ο Μπέινς.

Ομάδες

3Κ	Αστέρια	Black and White Screens	Mafie	Mousikes
Γιώργος Καπρέτσος	Αντώνης Καμζέλας	Ελένη Μακραςίμου	Φιλοθέη Παπαδημητρίου	Μαριάμ Γοργολίτσα
Αλέξανδρος Καρακώστας	Κατερίνα Αντωνίου	Ευτυχία Κατσαούνη	Μαρία Ντάλα	Μαρία Παπαθανασίου
Έλενα Κολοκύθα	Βασιλική Βλάχου	Σοφία Κοντούλα		Χριστίνα Τσουραπούλη
	Κώστας Ζαρκαδούλας	Ελίνα Κυριλλή		
		Παρασκευή Παπακωστοπούλου		